

**Arbeid & scholing voor
jongeren binnen de Jeugdzorg
in de Provincie Noord-Brabant**

**Inventarisatie van activiteiten, knelpunten
en verbeterkansen**

**Arbeid & scholing voor
jongeren binnen de Jeugdzorg
in de Provincie Noord-Brabant**

Inventarisatie van activiteiten, knelpunten en verbeterkansen

Colofon

Het rapport *Arbeid & scholing voor jongeren binnen de Jeugdzorg in de Provincie Noord-Brabant* is een uitgave van

PSW

Stationsplein 4

Postbus 1228

5200 BG 's-Hertogenbosch

telefoon : (073) 612 43 25

telefax : (073) 612 85 75

e-mail : info@psw.nl

tekst : Laura Dekkers, Ads Koster

lay-out : Jolanda Kroon, Miranda van der Linden

prijs : n.v.t.

Opdrachtgever: Provincie Noord-Brabant, Directie Sociale & Culturele Ontwikkeling, Programma Jeugd.

's-Hertogenbosch, 27 juli 2009

Rapport 2034 13

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	5
1.1 Waarom een inventarisatie?	5
1.2 Onderzoeksopzet	6
1.3 Opbouw rapport	7
Hoofdstuk 2: Foto: inventarisatie activiteiten 'arbeid & scholing'	9
2.1 Hoeveel jeugdigen nemen deel aan activiteiten arbeid & scholing van de instelling?	9
2.2 Welke activiteiten ondernemen jeugdzorgaanbieders gericht op arbeid & scholing?	10
2.3 Zijn de activiteiten structureel of projectgebonden?	11
2.4 Zijn er met gemeenten afspraken over nazorg?	12
2.5 Participeren instellingen in een samenwerkingsverband onderwijs-arbeidsmarkt?.....	13
2.6 Resultaten	13
2.7 Conclusies.....	13
Hoofdstuk 3: Diagnose: knelpunten en verbeterkansen	15
3.1 Wat werkt goed, wat kan beter bij activiteiten richting arbeid & scholing?	15
3.1.1 Ervaren gevolgen van de economische crisis	15
3.1.2 Sterke en zwakke punten bij uitvoering, samenwerking en nazorg.....	15
3.1.3 Leerpunten.....	17
3.2 Verbeterkansen volgens de jeugdzorginstellingen	17
3.2.1 Verbeterkansen in de eigen methodiek en werkwijze bij activiteiten arbeid & scholing.....	17
3.2.2 Verbeterkansen in samenwerking en aansluiting met reguliere voorzieningen.....	18
3.2.3 Verbeterkansen bij overdracht en nazorg.....	19
3.3 Conclusies	19
Hoofdstuk 4: Samenvattende conclusies en aanbevelingen	21
4.1 Samenvattende conclusies.....	21
4.2 Aanbevelingen	22

- Bijlagen:**
1. Profielen activiteiten aanbod op arbeidsvoorbereiding en -toeleiding.
 2. Respondentenlijst.
 3. Organisaties met reguliere taken bij de overgang van school naar werk van jongeren (met een beperking).
 4. Sterke punten en knelpunten in het activiteiten aanbod.

1. Inleiding

De Provincie Noord-Brabant wenst inzicht te krijgen in de gevolgen die de 15 jeugdzorgaanbieders ervaren van de economische crisis op hun activiteiten voor jongeren richting 'werken en leren'. PSW werd gevraagd het activiteitenaanbod te inventariseren, knelpunten op te sporen en verbeteracties te identificeren. De inventarisatie is uitgevoerd in de maand juli 2009.

1.1 Waarom een inventarisatie?

De economische crisis grijpt diep in op de werkgelegenheid van Noord-Brabant. Eén van de gevolgen is een snel stijgende jeugdwerkloosheid. De werkloosheid onder jongeren in Noord-Brabant is in de eerste maanden van 2009 verdubbeld. Verwacht mag worden dat de stijging de komende tijd doorzet. Het risico bestaat dat jongeren die nú de aansluiting met de arbeidsmarkt missen voor langere tijd buiten de boot vallen. De verwachting is dat jongeren die een beroep doen op de jeugdzorg (vooral de pleegzorgvoorzieningen en de residentiële instellingen) het extra moeilijk hebben bij het verwerven van een plek op de arbeidsmarkt. De verslechterende arbeidsmarkt beperkt hun kansen op werk nog meer.

Wat doet het Rijk?

In het Actieplan Jeugdwerkloosheid dat het kabinet op 29 mei jl. presenteerde, is de verbinding jeugdzorg-onderwijs-arbeidsmarkt als één van de vijf actiepunten aangemerkt op het thema 'kwetsbare jongeren'. Het project MKB/MOgroep Jeugdzorg wordt als voorbeeldproject gestart in de gemeenten Amsterdam en Nijmegen om ervaring op te doen met het actief begeleiden van jongeren vanuit de jeugdzorg naar school en werk, daarbij gebruikmakend van ketensamenwerking. Ook worden er plusvoorzieningen ontwikkeld voor overbelaste jongeren en start in projectvorm het 'Internaat voor Veiligheid en Vakmanschap' in de gemeente Eindhoven.

Daarnaast stelt het Ministerie van SZW landelijk € 153 miljoen ter beschikking voor bestrijding van jeugdwerkloosheid. Daartoe kunnen regionale plannen ingediend worden. Als één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de rijksmiddelen, stelt het Rijk dat in de regionale plannen expliciet aandacht besteed moet worden aan de positie van jongeren in de jeugdzorg.

De overige drie actiepunten zijn gericht op het langer op school houden van jongeren (school Ex-programma), een matching-offensief en een investering op extra leerbanen/stages.

Wat gebeurt er in de Provincie Noord-Brabant?

Ook de Provincie Noord-Brabant heeft een pakket van maatregelen getroffen om de economische crisis en toenemende (jeugd)werkloosheid het hoofd te bieden, bijvoorbeeld:

- *Regionale plannen van aanpak.* Op 15 juli jl. hebben regionale PACT-partners en de Provincie een intentieverklaring ondertekend om vóór 1 september de regionale plannen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid gereed te hebben. Deze plannen worden samengesteld in samenwerking met alle relevante partijen in de vier Brabantse regio's: de gemeenten, sociale partners, het beroepson-

derwijs, UWV WERKbedrijf, Kenniscentra/Colo en Jeugdzorg. De Provincie faciliteert de plannen.

- *Nazorg*. Vanuit de verbeteragenda Jeugd is een pilot gestart in de regio Eindhoven/Veldhoven 'Niemand uit beeld' die zich richt op een warme overdracht tussen jeugdzorginstellingen en gemeenten. De ambitie vanuit de verbeteragenda Jeugd is om aan het einde van deze bestuursperiode nazorg beschikbaar te hebben voor alle jeugdigen die uitstromen uit een residentiële instelling of pleeggezin.
- *Tegengaan voortijdig schoolverlaten*. Via een subsidieregeling stimuleert de Provincie initiatieven om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.
- *Versnelde realisatie HRM-servicepunten*, bedoeld om mensen van werk naar werk te leiden. Tevens worden middelen ingezet voor extra initiatieven van de leer-/werkservicepunten.

Voor de verschillende arbeidsmarktmaatregelen is door de Provincie € 5 miljoen vrijgemaakt als impuls bovenop de lopende afspraken in het kader van 'vacature-offensief Brabant'.

Het Programma Jeugd van de Provincie wil inzicht krijgen in de arbeidsmarktgerichte activiteiten van de jeugdzorgaanbieders, in goede ervaringen en in de knelpunten die zij ervaren als gevolg van de economische crisis. Ook wil men weten welke kansen er zijn op versterking van het activiteitenaanbod door uitwisseling van goede ervaringen en door het zoeken van aansluiting met de bestaande arbeidsmarktgerichte voorzieningen voor jongeren.

1.2 Onderzoeksopzet

Onderzoeksvragen

De inventarisatie moest antwoord geven op de volgende drie onderzoeksvragen:

1. Welke activiteiten ondernemen jeugdzorgaanbieders met betrekking tot arbeid & scholing?
 - a) Wat is de omvang en aard van de activiteit?
 - b) Op wie zijn de activiteiten gericht: op werkgevers, op jongeren (alle jongeren in zorg of specifieke deelgroepen), op samenwerking met netwerk, op nazorg?
 - c) Hoeveel jongeren worden begeleid en met welk resultaat?
 - d) Hoe waarderen de jeugdzorgaanbieders deze activiteiten en hoe worden deze volgens zorgaanbieders door jongeren gewaardeerd? Wat werkt goed, wat niet?
2. Wat zijn de gevolgen van de economische crisis?
 - a) Welke knelpunten ervaren de zorgaanbieders in hun activiteiten richting arbeid & scholing als gevolg van de economische crisis?
 - b) Welke verbeterkansen zien zorgaanbieders?
3. Welke aanbevelingen kunnen worden geformuleerd ten aanzien van inhoud en aanpak en van verbeteracties?

Werkwijze

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van drie gegevensbronnen.

Schriftelijke enquête. Door verspreiding van een schriftelijke enquête is geïnventariseerd wat het activiteitenaanbod is van de 15 Brabantse jeugdzorgaanbieders met betrekking tot arbeid & scholing. De beantwoording van vraag 1 is hierop gebaseerd. Er zijn per instelling activiteitenprofielen gemaakt en in hoofdstuk 2 is een samenvattend beeld geschetst.

Telefonische interviews. Voor de diagnose van knelpunten en waardering van activiteiten zijn telefonische interviews gehouden. Op grond van verkregen informatie is onderzoeksvraag 2a beantwoord en onderzoeksvraag 1d gedeeltelijk. De instellingen hebben niet expliciet op een rij hoe de jongeren de activiteiten arbeid & scholing waarderen. In de algemene cliëntentevredenheidsmetingen (C-toets) van de jeugdzorg vormt 'arbeid & scholing' geen apart aandachtspunt. Sommige instellingen evalueren met jongeren door exit-interviews, echter ook hiervan zijn geen geaggregeerde gegevens beschikbaar. Navraag bij de provinciale Participatiewerkplaats Jeugd leverde evenmin evaluatiegegevens op over de waardering door jongeren over de arbeid & scholingsactiviteiten van de jeugdzorgaanbieders.

Groepsdiscussie. Via een groepsdiscussie met vertegenwoordigers van negen jeugdzorginstellingen zijn verbeteringsuggesties vanuit de instellingen geïnventariseerd. Op basis hiervan is onderzoeksvraag 2b beantwoord. De verbeteringsuggesties volgens de instellingen staan beschreven in hoofdstuk 3.

Van de 15 jeugdzorgaanbieders hebben 13 instellingen deelgenomen aan (onderdelen van) het onderzoek: Stg. BJ Brabant, Stg. De Bocht, Stg. Frentrop de Widdonk, Stg. Kompaan, Stg. Lava-Team, Stg. Neos, Stg. Oosterpoort, Stg. Maashorst, Stg. Tender, Topaze, Stg. Valkenhorst, Stg. De Zuidwester¹. Met de deelnemende jeugdzorginstellingen wordt het overgrote deel van het Brabantse jeugdzorgaanbod bestreken. De stichtingen SDW en OCB hebben zich afgemeld voor deelname aan het onderzoek.

Zie bijlage 2 voor een complete respondentenlijst.

1.3 Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 wordt een samenvattend beeld geschetst van het activiteitenaanbod van jeugdzorginstellingen. Uitgebreide profielen zijn opgenomen in bijlage 1. Hoofdstuk 3 geeft een beeld van de gesignaleerde knelpunten in de arbeidsvoorbereiding en -toeleiding en zet voorgestelde verbeteringsuggesties op een rij. Hoofdstuk 4 sluit de inventarisatie af met samenvattende conclusies en aanbevelingen aan de Provincie

¹ Volledige deelname was niet mogelijk gezien de korte uitvoeringsperiode (juli 2009).

2. Foto: inventarisatie activiteiten 'arbeid & scholing'

2.1 Hoeveel jeugdigen nemen deel aan activiteiten arbeid & scholing van de instelling?

De geënquêteerde jeugdzorginstellingen hebben ingeschat hoeveel 'oudere' jeugdzorgcliënten in de instelling verblijven. Uitschieters als Tender (400) en Maashorst (1) uitgezonderd, varieert het aantal oudere jeugdcliënten (vanaf 14/15 jaar) tussen de 10 en 85 per jaar.

De oudere jeugdzorgcliënten die in de jeugdzorginstelling verblijven gaan - als dat mogelijk is – naar regulier onderwijs, reguliere leer/werktrajecten of andere dagbesteding. De jeugdzorgaanbieders begeleiden de jongeren bij behoud van deze scholings- en arbeidsplaatsen. Voor jongeren bij wie het tijdelijk niet mogelijk is naar een reguliere school te gaan of te werken, hebben de instellingen een eigen activiteiten aanbod 'arbeid & scholing' ontwikkeld of elders georganiseerd.

Tabel 1. Aantal 'oudere' jeugdzorg cliënten in de instelling en aantal deelnemers aan activiteiten 'arbeid & scholing' van de instelling.

Instellingen	Aantal 'oudere' jeugdcliënten, vanaf 14/15 jaar (schattingen per jaar)
BJ Brabant	85
De Bocht	40
De Combinatie	80
Frentrop de Widdonck	22
Kompaan	37
Lava-team	10
Maashorst	1
Oosterpoort	65
Tender	400
Topaze	40
Valkenhorst	18
Zuidwester	60
Totaal	ca. 857

Bron: Schattingen door respondenten, juli 2009. Er is geen schatting bekend van Stichting Neos.

De genoemde deelnemersaantallen in tabel 1 behoeven enige toelichting. In feite gaat het hier om het aantal deelnemersplaatsen. Een jongere kan immers meerdere activiteiten volgen en daarmee meerdere deelnemersplaatsen bezetten. Anderzijds zijn er jongeren in de jeugdzorginstellingen die reguliere arbeid of scholing volgen en die aan geen van de activiteiten 'arbeid & scholing' van de instellingen deelnemen.

Tabel. 2 Samenvattend schema activiteitenaanbod.

ACTIVITEITEN	Structureel	Project	Bj Brabant	De Bocht	De Combinatie	Fr. de Widdonck	Kompaan	Lava –team	Maashorst	Neos	Oosterpoort	Tender	Topaze	Valkenhorst	Zuidwester
Beroepsvoorlichting, oriëntatie, training & kwalificatie															
-Oriëntatie op beroep/opleiding	S				X					X		X	X	X	
-AKA 1-klas	S			X											
-Interne klas VSO		P		X											
-Sociale vaardigheden- en zelfredzaamheidstrainingen	S			X	X						X	X			
-Woon/werk/leerprojecten Maritiem (i.o) en boerderij		P						X							
-Dagbestedingsprogramma als alternatief voor school/werk	S						X			X	X				X
-Arbeidstraining (werknemersvaardigheden, solliciteren, e.d.)	S	P	X							X	X	X	X	X	
Stages en werkervaring															
-Project Ervarend Leren (werkstages)	S		X								X		X		
-Interne stages	S			X	X		X								
-Eigen werving externe stages/banen & matching	S			X	X						X	X	X		X
-Stagebegeleiding jongeren & stageverlener	S			X	X						X	X	X		X
-Werving en begeleiding stages via school/derden	S		X			X	X		X						
Traject begeleiding en nazorg															
-Trajecten arbeidstraining en -toeleiding via derden: REC4-school, Sterk in Werk, etc.	S		X						X						
-Trajectbegeleiding bij (zoeken naar) werk en school.	S				X		X			X	X	X			X
-Nazorgbegeleiding bij werk/school na uitstroom	S										X	X		X	

2.2 Welke activiteiten ondernemen jeugdzorgaanbieders gericht op arbeid & scholing?

In bijlage 1 is per jeugdzorgaanbieder een profiel gemaakt van activiteiten die zij aanbieden aan (oude-) jeugdigen op het gebied van arbeidsvoorbereiding, -training en -toeleiding. Tabel 2 biedt een samenvatting van het activiteitenaanbod.

We constateren het volgende:

- *Geen aanbod.* Twee instellingen (Lava Team en Maashorst) hebben geen - of slechts een enkele - jeugdige die ouder is dan 14 jaar en voeren daarom zelf geen activiteiten uit richting arbeid. Lava Team heeft wel een leerwerkproject in voorbereiding voor jeugdigen vanaf 14 jaar. Voor de weini-

ge 14-plussers maakt Maashorst gebruik van “Sterk in Werk” (net als Maashorst onderdeel van de Koraalgroep en gespecialiseerd in arbeidstraining en -toeleiding van diverse doelgroepen).

- *Gebruik netwerk.* Twee instellingen (Maashorst en De Widdonck) maken voor oudere jeugd hoofdzakelijk gebruik van de leer/werkactiviteiten van scholen (voor v.o., VSO en MBO) waar deze jongeren hun dagbesteding hebben. Zij voeren zelf geen specifieke activiteiten uit op dit thema.
- Alle andere instellingen maken gebruik van reguliere instellingen én voeren daarnaast zelf aanvullende activiteiten uit.
- *Sociale vaardigheden.* Nagenoeg alle instellingen hebben trainingen 'algemene levensvaardigheden' en 'zelfredzaamheidsvaardigheden' in hun hulpprogramma. Sommige instellingen hebben dat aanbod aangemerkt als toepasbaar en noodzakelijk voor arbeid/stage en staan opgenomen in het activiteitenaanbod 'arbeidsvoorbereiding'.
- *Trajectbegeleiding.* Ongeveer eenderde van de instellingen biedt jongeren een begeleidingstraject gericht op het zoeken en behouden van een adequate school- of werkplek. Tender heeft daartoe een eigen programma opgezet (voor dreigende schooluitvallers) dat jongeren motiveert hun schoolloopbaan te hervatten. De Zuidwester en Tender bieden dergelijke trajecten aan vanuit hun gezamenlijke Dagtrainingscentrum. Stichting Neos voert deze trajecten uit vanuit hun eigen ‘Werkplaats’.
- *Tienermoeders.* Valkenhorst en De Bocht hebben een specifiek aanbod voor tienermoeders en arbeid. Bij De Bocht is dat gericht op kwalificatie i.s.m. het ROC, bij Valkenhorst op algemene oriëntatie wat wordt voortgezet in een vervolgtraject i.s.m. welzijnsinstelling Surplus.
- *Werving stages.* De instellingen werken voor hun activiteiten samen met verschillende organisaties. De werving van stageplaatsen gebeurt door de helft van de instellingen zelf. Een aantal instellingen maakt hiertoe in meer of mindere mate gebruik van UWV WERKbedrijf/Werkplein, Jongerenloket Blink (Midden Brabant), uitzendbureaus, re-integratiebedrijven en soms scholen (zie tabel 3). Instellingen hebben vaak een eigen netwerk van werkgevers opgebouwd.

2.3 Zijn de activiteiten structureel of projectgebonden?

Bijna alle activiteiten vallen onder het structurele aanbod van jeugdzorginstellingen. Uitzondering daarop vormen de activiteiten die tijdelijk gefinancierd zijn met projectgelden. Het gaat om de woon/werk/leerprojecten van Lava-Team, de AKA niveau 1-klas, interne VSO-docent van De Bocht en de arbeidstraining van Topaze. De AKA-1 klas gaat ondanks aflopende projectsubsidie wel door, structurele financiering is door gemeentelijke ketenpartner toegezegd.

Tabel 3. Samenwerking bij activiteiten.

Samenwerkingspartners bij activiteiten	BJ Brabant	De Bocht	De Combinatie	F de Widdonck	Kompaan	Lava -Team	Maashorst	Neos	Oosterpoort	Tender	Topaze	Valkenhorst	Zuidwester
UWV WERKbedrijf/ Werkplein	X		X		X					X			
Jongerenloket		X			X								
Gemeente, leerplicht, rmc								X	X	X		X	X
Vrijwilligerswerk								X	X				
Bedrijven/werkgevers	X		X			X				X	X		X
Uitzendbureaus, re-integratiebedrijven	X	X	X		X			X		X		X	
ROC's		X		X	X				X	X			X
VO, VSO (cluster 4)	X	X		X	X				X	X			

2.4 Zijn er met gemeenten afspraken over nazorg?

Vanuit de provinciale 'Verbeteragenda Jeugd' is in de regio Eindhoven een nazorgpilot gestart onder de naam 'Niemand uit beeld'. De pilot richt zich op de warme overdracht tussen jeugdzorginstellingen en gemeente. De vraag aan jeugdzorgaanbieders of zij in hun regio met gemeenten afspraken hebben over nazorg levert het volgende beeld op:

- *Neos, De Combinatie* en *BJ Brabant* participeren in de pilot 'Niemand uit Beeld' (gemeenten Eindhoven en Veldhoven). De afspraak is dat een half jaar vóór uitstroom elke jongere wordt opgepakt door een begeleider van de gemeente Eindhoven die de aansluiting op gemeentelijke voorzieningen regelt en zorgt voor een naadloze overgang naar de gemeente. 'Niemand uit beeld' is sinds juni 2009 operationeel.
- Jongeren uit *Valkenhorst* kunnen na vertrek uit Valkenhorst vanuit de WMO gefinancierde 'psychisch sociale trajecten' worden begeleid. Gemeente Breda financiert de leer-werktrajecten die als vervolg op de training 'Samen naar Werk' worden aangeboden door welzijnsinstelling Surplus.
- *Tender* en *Zuidwester* hebben met gemeente Roosendaal afspraken inzake het 'Loopbaan 23-project'. Deze jeugdzorginstellingen zitten met UWV WERKbedrijf, gemeente en onderwijs aan tafel om per jongere een plan op te stellen om op gemotiveerd de arbeidsmarkt op te komen en een startkwalificatie te behalen.
- *Kompaan* heeft met gemeente Tilburg en project Crossroads (risicjongeren) afspraken over warme overdracht.

Geen afspraken met gemeenten over nazorg hebben: Frentrop de Widdonck, Lava-Team, Topaze (wel bezig met aansluiting op 'Niemand uit beeld'), Oosterpoort, Maashorst en De Bocht.

2.5 Participeren instellingen in een samenwerkingsverband onderwijs-arbeidsmarkt?

In elke regio bestaan er samenwerkingsverbanden of overlegnetwerken op het raakvlak onderwijs-arbeidsmarkt die tot doel hebben de sluitende aanpak van kwetsbare jongeren tussen onderwijs en arbeidsmarkt te garanderen. We hebben geïnventariseerd of jeugdzorginstellingen in dergelijke netwerken participeren.

Maashorst participeert binnen de Koraalgroep in een projectgroep die tot doel heeft 'integrale zorg-onderwijs-arbeidsconcepten' te realiseren. Participanten daarin zijn Maashorst, De La Salle (l.v.g.-jongeren), Saltho onderwijs, Sterk in Werk.

De Bocht participeert in het lokale sociaal activeringsplatform, participeert op vraag in de zorgoverlegstructuren van de vmbo-school Midden Brabant College en het ROC en maakt deel uit van een samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs (op thema: 'Ontwerp tienermoederprotocol leerplicht').

Tender is partner in het ketenoverleg zorg-onderwijs voor het project 'Loopbaan 23' in de gemeente Roosendaal.

De overige instellingen geven aan wel samen te werken in de uitvoering, maar niet structureel te participeren in een netwerk onderwijs-arbeidsmarkt. Het gaat om Oosterpoort, Neos, BJ Brabant, De Zuidwester, De Combinatie, Topaze, Valkenhorst, Lava-Team en Frentrop de Widdonck.

2.6 Resultaten

De Jeugdzorginstellingen geven aan niet cijfermatig bij te houden welke specifieke resultaten met de verschillende activiteiten voor arbeid & scholing worden behaald. Ook zijn er geen jongerentevredenheidsmetingen bekend die inzoomen op hun specifieke aanbod ten aanzien van arbeid & scholing.

2.7 Conclusies

1. Bijna alle instellingen hebben wel één of meerdere activiteiten die zij zelf in structureel verband verrichten.
2. Circa de helft van de jeugdzorgaanbieders heeft met gemeenten afspraken over 'nazorg'. Enkele jeugdzorgaanbieders hebben contact met het UWV WERKbedrijf.
3. De meeste jeugdzorgaanbieders participeren niet structureel in een netwerk onderwijs-arbeidsmarkt.
4. De resultaten van het aanbod van arbeid & scholing zijn niet in beeld.

3. Diagnose: knelpunten en verbeterkansen

3.1 Wat werkt goed, wat kan beter bij activiteiten richting arbeid & scholing?

Aan instellingen is de vraag voorgelegd of hun activiteiten naar wens verlopen, wat goed gaat en waar men knelpunten ervaart. In het bijzonder is gevraagd naar merkbare gevolgen van de economische crisis.

3.1.1 Ervaren gevolgen van de economische crisis

De meeste instellingen geven aan op dit moment (juni – juli 2009) nog geen gevolgen te merken van de economische crisis als het gaat om het vinden van stageplaatsen.

Bij het omzetten van stages naar arbeidscontracten en het vinden van banen zijn de gevolgen van economische crisis voor jeugdzorginstellingen wel merkbaar. Dit geldt vooral voor instellingen met jongeren vanaf 16/17. Zo geeft Kompaan aan dat het vooral voor allochtone jongeren moeilijker is een (vakantie)baan te vinden. Ook BJ Brabant ervaart terughoudendheid bij werkgevers in het omzetten van stageplaatsen in arbeidscontracten. Tender Jeugdzorg heeft haar heftruckopleiding stilgelegd vanwege het ontbreken van banen in de logistieke sector die men de gecertificeerde jongeren na deelname aan de opleiding in het vooruitzicht kan stellen.

Men verwacht ook dat het vinden van leerbanen voor BBL-opleidingstrajecten per september zichtbaar achter zal blijven bij vorig jaar, waar ook jeugdzorgjongeren last van zullen ondervinden. Ook verwacht men dat de recessie het aantal beschikbare stages en reguliere werkplekken zal beperken.

3.1.2 Sterke en zwakke punten bij uitvoering, samenwerking en nazorg²

In bijlage 4 is per instelling schematisch weergegeven wat men als sterke en als zwakke punten ervaart bij de activiteiten 'arbeid & scholing'.

Sterke punten

De sterke punten samenvattend is te constateren dat er bij (een of meer) instellingen goede ervaringen zijn die kunnen fungeren als good practice voor anderen:

- Aanpak 'Ervarend leren'; meerdere instellingen voeren het PEL-project uit (Project Ervarend Leren) als methodiek om jongeren te versterken in hun zelfredzaamheid en keuze voor de toekomst. De methodiek vertrekt vanuit het didactisch concept van ervaringsleren, een leerstijl die goed aansluit op de meer praktische inslag van de jongeren.
- Goede samenwerking met scholen voor voortgezet onderwijs (Vmbo en PraktijkOnderwijs), voortgezet speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) en ROC's. Een concreet voorbeeld hiervan is de AKA-klas niveau 1 voor meisjes op locatie van De Bocht.

² In deze inventarisatie is ook contact gezocht met Zorgbelang Brabant, Participatiewerkplaats Jeugd, om na te vragen of er informatie beschikbaar was over de ervaringen van de jongeren zelf. Vanwege de korte looptijd van de inventarisatie en de vakantieperiode waarin het plaatsvond, was het echter niet mogelijk deze informatie te achterhalen.

- Samenwerken maakt sterk. Enkele instellingen noemen in dit verband de samenwerking met andere instellingen om stageplaatsen te werven en om jongeren te matchen. Ook samenwerken met werkgevers uit een eigen werkgeversnetwerk wordt gezien als een good practice.
- Afstemming met regionale leerplicht/regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten (rmc).

Knelpunten

De knelpunten die door jeugdzorginstellingen worden genoemd zijn in te delen in vier clusters

1. *Knelpunten in de eigen methodiek, werkwijze en uitvoering*
 - a. Onvoldoende inbedding van arbeidsvoorbereiding/-toeleiding als integraal onderdeel van zorgverleningsplan.
 - b. Ontbreken specifieke expertise op het thema arbeid en beroepskeuze.
 - c. Versterken methodiek op motiveren jongeren.
 - d. Acquisitie stageplaatsen.
 - e. Tijdig met nazorg/overdracht starten zodat jongeren mét een vervolg traject overstappen.
2. *Knelpunten in de samenwerking en aansluiting met regulier voorzieningennetwerk arbeid & scholing*
 - a. Gebrek aan eenduidigheid en transparantie in hoe de netwerken werken voor jongeren op het snijvlak hulp/onderwijs/arbeid.
 - b. Onvoldoende gebruik maken van elkaars expertise (onderwijs/jeugdzorg), ten behoeve van doorlopende leerlijnen of specifieke problematiek.
 - c. Verantwoordelijkheid voor onderwijs aan jongeren die van school gestuurd worden (afstemming exclusie- en inclusiecriteria scholen met behoeften doelgroep Jeugdzorg).
3. *Knelpunten in uitstroom, overdracht en nazorg*
 - a. Ontbreken begeleiding/coaching jongeren op alle leefgebieden na vertrek uit de instelling.
 - b. Ontbreken specifieke coaching op het leefgebied arbeid & scholing.
 - c. Ontbreken van één aanspreekpunt bij woongemeente na overdracht jongeren naar andere regio.
4. *Wet en regelgeving, financiering*
 - a. Ingewikkelde en niet aansluitende financieringsstructuren (Awbz, Wmo, WIJ, Wajong, Jeugdzorg, etc.).
 - b. Ontbreken voldoende actuele kennis van wet- en regelgeving op het gebied van arbeid.

3.1.3 Leerpunten

De jeugdzorginstellingen kunnen van elkaar leren. Sommige instellingen noemen namelijk knelpunten op gebieden waar andere instellingen juist sterke punten noemen (zie tabel Sterke punten en knelpunten in het activiteiten aanbod, bijlage 4). Bijvoorbeeld:

- op het terrein van beroepsoriëntatie, training en scholing noemt Kompaan als sterk punt de samenwerking op trajecten school met het ROC aka, v.o. en VSO Parcours, terwijl bijvoorbeeld Zuidwester aangeeft de afstemming met het onderwijs te willen verbeteren;
- bij het zoeken naar stageplaatsen heeft BJ Brabant goede ervaringen met de inzet van één vast contactpersoon richting werkgevers, terwijl voor De Combinatie het contact leggen met werkgevers nog een knelpunt is;
- Oosterpoort noemt de aansluiting op vervolgtrajecten (voortzetting coaching 18+ en de informatieoverdracht tussen jeugdzorg en het volwassenen hulpcircuit) als knelpunt, terwijl BJ Brabant, De Combinatie en Stichting Neos ervaring hebben met het project “Niemand uit beeld”, waar aan deze problematiek wordt gewerkt.

3.2 Verbeterkansen volgens de jeugdzorginstellingen

3.2.1 Verbeterkansen in de eigen methodiek en werkwijze bij activiteiten arbeid & scholing

Verbeterkansen in de huidige uitvoering, werkwijze en methodiek zijn:

- *Integrale aanpak: deeltraject Arbeid & Scholing methodisch inbedden in behandelplan.* Voor elke jongere die in een jeugdzorgsetting terecht komt wordt een behandelplan opgesteld (hulpverlenings- of verblijfsplan). Het plan wordt gemaakt na een intake en diagnosefase en is gefocust op de zorg- of hulpvraag van de jongere. Arbeid & scholing is bij de meeste instellingen niet standaard opgenomen in het hulpverleningsplan, wat tot risico heeft dat de aandacht voor het deeltraject arbeid & scholing niet structureel in het hulptraject van de jongere aan de orde komt. Door het niet expliciet als standaard aandachtspunt op te nemen in de methodiek, dreigt arbeidsvoorbereiding en –toeleiding een activiteit te worden die medewerkers of mentoren 'erbij' moeten doen. Voor jeugdzorgjongeren zijn integrale aanpakken van belang. Naast de persoonlijke zorgvraag en zelfredzaamheids training en herstel sociaal netwerk moet er integrale aandacht zijn voor wonen, een adequate vrijetijdsbesteding en voor een traject naar arbeid, scholing of dagbesteding. Dat betekent niet dat de jeugdzorginstelling alles zelf moet doen, maar meer moet samenwerken met ketenpartners. Vanuit het perspectief van de jongere is een integrale aanpak wenselijk. Dit kan methodisch worden ingebed door met ketenpartners afspraken te maken wie wat doet bij de uitvoering van doorlopende begeleidingstrajecten zorg-stage-werk. In deze methodiek moet de lijn van binnen de jeugdzorg naar buiten de jeugdzorg via deze afspraken geborgd worden.
- *Per instelling één aandachtsfunctionaris arbeid & scholing.* De plek van het arbeid- en scholingstraject moet zowel binnen de organisatie als naar buiten toe (andere organisaties) zichtbaar zijn. Vaak is het netwerk gekoppeld aan 'toevallige' personen binnen organisaties. Het is nodig de netwerk-

structuur meer te formaliseren.

Per instelling is het wenselijk om één aandachtsfunctionaris arbeid & scholing te hebben (het cliënteniveau overstijgend). Deze functionaris realiseert de randvoorwaarden voor begeleiders/mentoren, coördineert, is verantwoordelijk voor methodische aanpak, voor samenwerkingsafspraken met het netwerk arbeid & scholing en zorgt voor uitwisseling van expertise tussen jeugdzorgaanbieders.

- *Onderlinge uitwisseling van expertise op methodiek en organisatie.* Binnen de jeugdzorginstellingen worden op deelgebied arbeid & scholing vergelijkbare goede expertises opgebouwd. Door uitwisseling hiervan kan toegewerkt worden naar één methodiek of systematiek 'die werkt'.

3.2.2 Verbeterkansen in samenwerking en aansluiting met reguliere voorzieningen

Verbeterkansen in de samenwerking en aansluiting zijn:

- *Structureel samenwerken in een vroegtijdig stadium met onderwijs, re-integratiesector en jeugdzorg.* Bij de uitvoering van integrale trajecten voor jongeren, waaronder deeltrajecten arbeid & scholing, is het zinvol om gebruik te maken van instellingen die daartoe expertise hebben. Een randvoorwaarde daarbij is dat met dergelijke instellingen op instellingsniveau samenwerkingsafspraken worden gemaakt over de inzet van middelen en menskracht en de te leveren prestaties. (Zo kunnen scholen 'uren' leveren aan jeugdzorg en andersom). Iedere partner kent de eigen wet- en regelgeving en de mogelijkheden hoe daar in het belang van de jongere mee om te gaan. Die kennis bij elkaar brengen, levert kansen op voor jongeren. Dit is een belangrijke voorwaarde voor medewerkers die trajecten begeleiden.
- *Sluitende aanpak jongeren, casusbespreking binnen een netwerkberaad.* Loopbaan 23 is een netwerkberaad in West-Brabant van alle instellingen van jeugd GGz, jeugdzorg (De Zuidwester), scholen, gemeente Roosendaal tot UWV WERKbedrijf. Hier worden alle jongeren, tot 23 jaar besproken die in het voorzieningennetwerk tussen de wal en het schip dreigen te vallen. Afspraak is dat steeds één van de netwerkpartners de jongeren onder zijn hoede neemt. Deze werkwijze is in veel meer gemeenten/regio's te realiseren als iemand daarin kartrekker is.
- *Aansluiting met regionale netwerken PrO/VSO die eenzelfde doel beogen: behoud arbeid- en scholingsplaatsen.* Scholen voor VSO/PrO/vmbo/MBO-niveau 1/2 kampen met dezelfde problemen/zorgen rond het vinden en behouden van passende scholings- en arbeidstrajecten van jongeren. Aansluiting zoeken hierbij levert een meerwaarde op. Hetzelfde geldt voor afstemming met betrekking tot certificering.

3.2.3 Verbeterkansen bij overdracht en nazorg

- *Bij de start van het behandelplan de nazorg al betrekken/plannen.* Bij de planvorming voor jongeren is het zaak om vroegtijdig (vanaf de start) bezig te zijn met hun vertrek en nazorgpartners tijdig medeverantwoordelijk te maken voor het traject dat met jongeren wordt uitgestippeld.
- *Terugvalaanbod voor 18-plussers.* Voor jongeren die volwassen worden (18), vervalt de maatregel indicatie en hulpverlening. Zij mogen en willen vaak zelfstandig verder. Na enkele maanden 'zelfstandigheid' lopen veel van deze jongeren opnieuw tegen problemen aan in wonen, werken, school en vrije tijd. Op dat moment is een terugvalaanbod nodig. Jongeren zijn dan meer intrinsiek gemotiveerd voor hulp/begeleiding dan op het moment van uitstroom. Een outreachende aanpak is daarbij wel nodig, binnen een half jaar. Voorbeelden: een reünie, knipkaart hulpvragen, gestandaardiseerde portfolio meegeven met een profiel, maatjesprojecten.
- *Eenduidige bejegening jongeren.* Het is van belang dat jongeren die aankloppen bij sociale zaken voor een uitkering op eenzelfde manier worden aangesproken op eigen verantwoordelijkheden als jeugdzorg dat doet. In feite zouden alle betrokken ketenpartners jongeren (en ouders) op een vergelijkbare manier moeten aanspreken op de eigen verantwoordelijkheden in relatie tot werk en inkomen. Het gaat hier om afstemming in aanpak tussen ketenpartners.
- *Inzicht in de regelgeving.* Er is behoefte aan inzicht in de sluitende aanpak regelgeving 18 min- en 18 plus-jongeren. Er is onhelderheid over de taken WMO voor jongeren, wet WIJ, Wajong en over taken Centra Jeugd en Gezin.

3.3 Conclusies

1. Jeugdzorginstellingen beginnen de gevolgen van de recessie te merken, met name bij het omzetten van stages naar arbeidsplaatsen en het vinden van reguliere banen. De verwachting is dat op termijn ook het vinden van stages en BBL-opleidingsplaatsen moeilijker zal worden.
2. Ten aanzien van een aantal knelpunten kunnen de jeugdzorginstellingen van elkaar leren. Sommige instellingen hebben namelijk positieve ervaringen met punten die door andere instellingen als knelpunt worden ervaren.
3. Verbeterkansen liggen volgens de jeugdzorginstellingen in het ontwikkelen van hun methodiek (arbeid & scholing inbedden in een integrale zorgaanpak), het inzetten op meer samenwerking (met onderwijsveld en re-integratiesector, met een sluitende aanpak voor jongeren en met regionale netwerken) en in het aansluiten op nazorg (informatieoverdracht, afstemming met ketenpartners, terugvalaanbod voor jongeren).

4. Samenvattende conclusies en aanbevelingen

4.1 Samenvattende conclusies

Noord-Brabant heeft 15 jeugdzorgaanbieders: Stg. BJ Brabant, Stg. De Bocht, Stg. Frentrop de Widdonk, Stg. Kompaan, Stg. Lava-Team, Stg. Neos, Stg. Orthopedagogisch Centrum Brabant, Stg. Oosterpoort, Stg. Maashorst, Stg. SDW, Stg. Tender, Topaze, Stg. Valkenhorst en Stg. De Zuidwester. Jaarlijks verblijven er in de jeugdzorginstellingen in Brabant naar schatting rond de 850 jongeren in de leeftijdscategorie 14 tot en met 18 jaar. (Dit is exclusief de ambulante hulp en crisisopvang).

De meeste jongeren zijn leerplichtig en volgen, zoveel als mogelijk een normale schoolloopbaan in het voortgezet (speciaal) onderwijs of het mbo, sommigen hebben werk of zijn daarnaar op zoek. De mentor/begeleider van de jeugdzorginstelling bewaakt bij deze jongeren de voortgang van de (school)loopbaan.

Voor jongeren die (tijdelijk) niet in staat zijn naar een reguliere school, baan of leer-/werkvoorziening te gaan, moet de jeugdzorginstelling een alternatieve dagbesteding aanbieden. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de vorm van stages, trainingen, woon/werk/leerprojecten, speciaal opgezette scholingsprojecten en individuele op maat trajecten. Deze activiteiten bestrijken gezamenlijk, naar schatting, meer dan 850 deelnemersplaatsen per jaar.

De wijze waarop jeugdzorginstellingen deze alternatieve dagbesteding organiseren is divers. Sommige jeugdzorginstellingen maken daarvoor vooral gebruik van samenwerking met derden (scholen, job-coach/trainingsorganisaties). Anderen voeren zelf deze alternatieve dagactiviteiten, gericht op werk en scholing, uit.

Ongeveer de helft van de jeugdzorginstellingen werft zelf stageplaatsen voor jongeren. Men heeft daartoe vaak een eigen werkgeversnetwerk opgebouwd. Sommige instellingen maken voor de werving van stageplaatsen ook gebruik van reguliere voorzieningen als jongerenloket, school, werkplein en re-integratiebedrijven.

De meeste jeugdzorginstellingen ervaren bij de werving van stageplaatsen nog geen merkbare gevolgen van de economische crisis. Bij het omzetten van stages naar arbeidscontracten voor jongeren en het vinden van banen zijn de gevolgen van economische crisis voor jeugdzorginstellingen wél merkbaar. Dit geldt vooral voor instellingen met jongeren vanaf 16/17 jaar. Zo heeft bijvoorbeeld Tender Jeugdzorg haar heftruckopleiding stilgelegd vanwege het ontbreken van banen in de logistieke sector.

De inventarisatie van knelpunten en verbeterkansen laat twee hoofdconclusies toe.

Ten eerste constateren we dat jeugdzorginstellingen het nodige aan activiteiten ondernemen op het aandachtsgebied 'arbeid & scholing'. Methodisch en financieel zijn er echter nog verbeteringen nodig. De kerntaak van jeugdzorginstellingen is jongeren tot 18 jaar die er (tijdelijk) verblijven een zorgtraject aan te bieden, gericht op een goede opvoeding en zelfredzaamheid (oudere jeugd), een veilige woonomgeving en opbouw en/of herstel sociaal netwerk. Naast dit zorgtraject hebben de jongeren ook dagbesteding nodig in de vorm van school, werk of een combinatie daarvan.

De laatste jaren is steeds duidelijker geworden dat het arbeid- en scholingsaspect een onlosmakelijk deel vormt van een integrale aanpak die jongeren in de jeugdzorg nodig hebben. Een integrale aanpak gericht op een stabiele toekomst bestaat, naast de zorgcomponent, in feite uit drie deeltrajecten: ten eerste herstel/opbouw sociaal netwerk en een veilige woonplek, ten tweede een arbeids- en scholingstraject en ten derde een adequate vrijetijdsbesteding. De jeugdzorginstellingen staan voor de uitdaging het deeltraject arbeid & scholing voor hun jongeren 'methodisch', 'financieel' en 'organisatorisch' onder te brengen in hun reguliere takenpakket. Er moet daarbij rekening worden gehouden met 'beperkingen' als beschikbare financiële middelen, een leeftijdsgrens (tot 18 jaar) en benodigde expertise op arbeid & scholing.

Willen de jeugdzorginstellingen, gegeven de hierboven genoemde beperkingen, het deeltraject arbeid & scholing voor hun jongeren effectief en efficiënt organiseren, dan concluderen we ten tweede dat aansluiting, samenwerking en afstemming met reguliere voorzieningen voor arbeid & scholing versterkt moet worden. Bij de invulling en begeleiding van arbeid- en scholingsactiviteiten voor jongeren tijdens én na verblijf in de jeugdzorginstelling hebben jeugdzorgaanbieders met een groot aantal organisaties in het reguliere veld van arbeidstoeleiding te maken; elk met eigen verantwoordelijkheden en met wet- en regelgeving gericht op de arbeidsintegratie van 18-min- en 18-plus-jongeren. De wijze waarop de jeugdzorgaanbieders nu met deze organisaties samenwerken is erg verschillend qua intensiteit en effectiviteit. Aansluiting, samenwerking en structurele netwerkvorming met verschillende organisaties die een rol hebben bij de arbeidsintegratie en kwalificatie van jongeren zijn een punt van aandacht. Betere samenwerking en afstemming kunnen leiden tot een breder aanbod van mogelijkheden voor jongeren zoals beroepskeuze, kwalificering en plaatsing op de arbeidsmarkt en nazorg.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen over de werkwijze van jeugdzorgaanbieders bij de begeleiding van de jongeren in arbeid- en scholingsactiviteiten en de verbeterpunten die instellingen signaleren, geven we hieronder vier aanbevelingen aan de Provincie hoe zij een impuls kan geven aan de versterking van de arbeid- en scholingstrajecten van jongeren in jeugdzorginstellingen. De aanbevelingen zijn tevens een oproep aan de jeugdzorginstellingen om de ingezette activiteiten voor arbeid & scholing door te ontwikkelen en de aanbevolen verbeterkansen te benutten.

Aanbeveling 1. Procesversnelling actieve deelname Jeugdzorg bij Brabantse regionale actieplannen.

Stimuleer dat jeugdzorgaanbieders actief participeren in de concretisering van de vier Brabantse regionale actieplannen bestrijding jeugdwerkloosheid. Fungeer als procesversneller om de pro-actieve inzet van jeugdzorginstellingen te realiseren.

In juli 2009 hebben regionale PACT-partners intentieverklaringen ondertekend om vóór 1 september 2009 regionale convenanten ter bestrijding jeugdwerkloosheid gereed te hebben. Het kabinet heeft bepaald dat deze plannen moeten worden samengesteld in samenwerking met alle relevante partijen, in de vier Brabantse regio's: de gemeenten, sociale partners, het beroepsonderwijs, UWV WERKbedrijf, Kenniscentra/Colo én Jeugdzorg. (Voor dit regio-offensief stelt het kabinet landelijk € 153 mil-

joen beschikbaar). De meeste regionale actieplannen zijn in conceptvorm gereed en geven vooral globale contouren weer van acties die nodig zijn. De concretisering van deze acties in 'wat', 'hoe', 'wie' en 'wanneer' zal vanaf september in de regio's plaatsvinden. Ten behoeve van de jongeren in de jeugdzorg is het gewenst dat jeugdzorginstellingen hierin actief (kunnen) participeren.

Een pro-actieve opstelling van Jeugdzorginstellingen in de invulling en concretisering van plannen levert verschillende voordelen op. Ten eerste zullen concrete acties ook afgestemd zijn op de behoeften van de doelgroep van Jeugdzorg. Ten tweede komen jeugdzorgaanbieders (en hun doelgroep) beter in beeld bij het netwerk van partijen op het terrein van jeugdwerkloosheid. Ten derde geeft het mogelijk toegang tot financiering van initiatieven. De Provincie kan als procesversneller haar jeugdzorginstellingen ondersteunen bij deze pro-actieve inzet. Bijvoorbeeld door regionale overleggen te plannen tussen jeugdzorginstellingen en andere partners of door jeugdzorginstellingen te ondersteunen bij de formulering van inhoudelijke plannen/projecten voor bestrijding jeugdwerkloosheid van hun doelgroep.

Aanbeveling 2. Onderlinge uitwisseling.

Faciliteer onderlinge uitwisseling tussen de 15 provinciale jeugdzorgaanbieders van succesvolle aanpakken op deelgebied arbeid en scholing.

Binnen de jeugdzorginstellingen wordt op het deelgebied arbeid & scholing goed bruikbare expertise opgebouwd. De jeugdzorginstellingen constateren zelf dat zij goede ervaringen onvoldoende uitwisselen. Door uitwisseling tussen de jeugdzorgaanbieders onderling (en derden) kan toegewerkt worden naar één methodiek of systematiek 'die werkt'. Onderwerpen voor uitwisseling zijn bijvoorbeeld:

- *Ontwikkeling van een integrale 'methodiek'* waarbij het deeltraject arbeid & scholing een integraal deel uitmaakt van het zorgaanbod. Door arbeid en scholing methodisch in te bedden in het behandeltraject krijgt het structureel aandacht en worden tijdig de noodzakelijke uitvoerings- en nazorgpartners betrokken. Dit leidt voor jongeren tot beter doorlopende begeleidingstrajecten zorgstage-werk, van binnen de jeugdzorg naar buiten.
- *Uitwisseling 'good practices'*. Elke jeugdzorginstelling heeft in het activiteitenaanbod 'arbeid & scholing' wel goede ervaringen die een voorbeeld of inspiratie kunnen zijn voor andere regio's. Het kan gaan om goede samenwerkingsvoorbeelden (bijvoorbeeld Loopbaan 23), effectieve aanpakken voor specifieke groepen (De Bocht/ROC), ontwikkelde trajectsystematiek (Tender) of interne en externe zichtbaarheid, e.d.
- *Ontwikkelen terugvalaanbod*. Na uitstroom uit de jeugdzorg en enkele maanden 'zelfstandigheid' lopen veel jongeren opnieuw aan tegen problemen in wonen, sociaal netwerk, werken, school en vrijetijdsbesteding. Op dat moment is een terugvalaanbod nodig.
- *Gezamenlijke deskundigheidsbevordering*. Deskundigheidsbevordering op het thema 'arbeid en scholing' kan gezamenlijk plaatsvinden. Bijvoorbeeld over wet- en regelgeving arbeidsintegratie, over verantwoordelijkheidsverdelingen 18-min- en 18-plus-jongeren of over het 'motiveren van jongeren'.

Aanbeveling 3. Proeftuin optimale ketensamenwerking deeltraject arbeid & scholing.

Faciliteer een proeftuin voor het optimaliseren van de ketensamenwerking op het deeltraject arbeid & scholing waar jeugdzorgaanbieder(s) en reguliere scholing- en arbeidstoeleidingsorganisaties beiden een rol in hebben.

Naast de pilot 'Niemand uit beeld' die gericht is op een sluitende aanpak van jongeren op het brede hulptraject, is het wenselijk te experimenteren met een aanpak die focust op het deeltraject arbeid & scholing.

Jeugdzorgaanbieders kunnen voor de arbeid- en scholingstrajecten van jongeren veel meer gebruik maken van het lokale reguliere voorzieningennetwerk. Door in experimentvorm als ketenpartners samen aan de slag te gaan met de invulling en de organisatie van het deeltraject 'arbeid & scholing' voor jongeren kan helder worden wat een effectieve en efficiënte verdeling van taken is (casemanagement, uitvoering en begeleiding). Voor jongeren kan hiermee een doorlopend arbeids- en scholingstraject gerealiseerd worden. Start daar waar de huidige samenwerking met partners al een basis heeft, zoals in Roosendaal (Zuidwester, Loopbaan 23), Oosterpoort (samenwerking met ROC's), Kompaan (samenwerking met jongerenloket Blink) en Tender Arbeid.

Eén van de ketenpartners is de gemeente, waar per 1 oktober 2009 de Wet investeren in jongeren (WIJ) van kracht gaat, die voor jeugdigen vanaf 16 jaar kansen biedt op een werkleeraanbod³. Een andere belangrijke partner is het UWV. De voorgenomen wijzigingen in de Wajong (arbeidsongeschiktheidsregeling voor jonggehandicapten) richten zich op preventie en arbeidsparticipatie waar mogelijk. Een deel van de jongeren in jeugdzorg zal vanaf 18 jaar mogelijk een beroep doen op de Wajong. Door samen te werken tussen jeugdzorginstelling en UWV kan arbeidsparticipatie bevorderd en instroom in de Wajong voorkomen worden.

Tevens wordt in de proeftuin duidelijk waar voor jeugdzorgjongeren de witte vlekken in het aanbod zitten en de valkuilen in de sluitende aanpak. Binnen de proeftuin kan ook geëxperimenteerd worden met doorlopende coaching op arbeid & scholing na vertrek uit de jeugdzorg, zoals die ook voor veel jongeren uit het praktijkonderwijs en VSO beschikbaar is. Ook de regionale afstemming en gecoördineerde werkgeversbenadering voor stages en banen is hierin een thema.

Mogelijk biedt het project van de MKB Nederland/MOgroep uit het landelijk Actieplan Jeugdwerkloosheid, dat gericht is arbeidsmarktbemiddeling voor jongeren in jeugdzorginstellingen (totaal € 4,5 miljoen) kansen voor voorbeeldprojecten in Brabant (naast de pilots in Amsterdam en Nijmegen).

³ Per 1 oktober 2009 gaat de wet WIJ van kracht die zich richt op jongeren van 18 tot 27 jaar. De WIJ staat ook open voor een bepaalde groep jongeren van 16 en 17 jaar. Het grootste deel van deze jongeren gaat naar school of werkt. Maar er is een deel van de jongeren dat niet meedoet aan de samenleving, dat aan de zijlijn staat. De WIJ richt zich juist op deze jongeren. De WIJ beoogt deze jongeren te activeren en de bijstandsafhankelijkheid tegen te gaan. Daarbij is volgens de wetgever arbeidsparticipatie van zeer groot belang. Daartoe moeten gemeenten jongeren in beginsel een werkleeraanbod doen. Het werkleeraanbod is bestemd voor jongeren in de leeftijd vanaf 16 tot 27 jaar. Bron: Handreiking WIJ, Stimulanz. SZW, juni 2009.

Aanbeveling 4. Aansluiting bij regionale netwerken onderwijs-arbeid voor kwetsbare jongeren.

Stimuleer de aansluiting van Jeugdzorgaanbieders bij bestaande effectieve, lokale en (sub)regionale netwerken voor onderwijs-arbeid van kwetsbare jongeren.

De wijze waarop Jeugdzorgaanbieders samenwerken met reguliere voorzieningen als UWV, gemeenten, Jongerenloketten, onderwijs en re-integratiebedrijven wisselt sterk qua intensiteit en effectiviteit. Ook zijn jeugdzorgaanbieders niet zonder meer vertrouwd met alle organisaties en wet- en regelgeving die een rol hebben bij de transitie naar werk.

In Brabant bestaan al enkele goede voorbeelden die laten zien dat door structurele samenwerkingsafspraken of netwerkvorming een betere afstemming kan worden behaald in de kwalificatie, begeleiding, arbeidstoeleiding en de nazorg van de jongeren. Er bestaat in Noordoost-Brabant bijvoorbeeld:

- een structureel overleg rond scholing tussen Praktijkscholen, VSO, Vmbo-scholen, ROC's en AOC's gericht op betere doorstroming, het afstemmen van het cursusaanbod en het ontwikkelen van een gezamenlijk cursusaanbod. (Convenant Netwerk Praktijkonderwijs Noordoost Noord-Brabant (NPO) met de ROC's in de regio (KW1C in 's-Hertogenbosch en De Leijgraaf in Veghel).
- structurele samenwerkingsafspraken over de nazorg van leerlingen met MEE en UWV (Convenant dat het Netwerk Praktijkonderwijs Noordoost-Noord-Brabant (NPO) heeft afgesloten met MEE en UWV).⁴

Vanuit de jeugdzorginstelling zal een 'kwartiermaker' ervoor moeten zorgen dat medewerkers bij de verschillende instellingen bereid zijn zaken af te stemmen en samen te werken in het belang van de jongeren. Gemeenten moeten aangesproken worden op hun centrale regiefunctie voor alle jongeren.

⁴ Deze aanbeveling sluit aan bij de aanbevelingen uit het rapport 'Goed werknemerschap, schoolverlaters van het Praktijkonderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs, PSW, februari 2009. SER Brabant heeft in haar Advies Aanpak Jeugdwerkloosheid de provincie geadviseerd de aanbeveling voor deze groep kwetsbare jongeren over te nemen.

Bijlagen

Bijlage 1. Profielen per instelling

Bijzonder Jeugdwerk Brabant (regio Helmond/Deurne)		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ca. 144 Waarvan jonge jeugd: ca. 159 Waarvan oudere jeugd (> 14/15) ca.: ca. 85
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1	Arbeidstraining/ arbeidstoeleidingsactiviteiten voor jongeren van het vak-internaat (uitgevoerd door REC-4 school De Korenaer in Deurne)
	Doel	Plaatsing van jongeren op een arbeidsplaats (stage, gesubsidieerd of regulier) die past bij de mogelijkheden van de jongeren.
	Doelgroep	Meisjes en jongens vanaf 16/17 jaar met complexe gedragsproblemen die geplaatst zijn op het vakinternaat. Een deel van de jongeren verblijft in een open leefgroep en een deel in een besloten leefgroep (Jeugdzorg ^{plus}). Bij een groot deel van de jongeren is sprake van (rand)psychiatrische problemen.
	Bereik	In totaal verblijven op het vakinternaat 70 jongeren met een gemiddelde verblijfsduur van ongeveer 1 jaar. Van deze 70 jongeren zitten ongeveer 10 jongeren in een traject dat moet leiden tot het verwerven van een arbeidsplek.
	Omschrijving	Het activiteitenaanbod is vooral praktisch gericht en wordt aangeboden op basis van de HEFT-methode. Dit houdt in dat met elke jongere wordt geïnventariseerd welke competenties er nodig zijn om hem/haar te kunnen toeleiden naar een (beschermd) arbeidsplaats. Binnen de HEFT-methode is ook aandacht voor voorlichting over beroepen, sollicitatietraining en eventueel aanvullende scholing. Jongeren lopen stage gedurende 3 of 4 dagen per week. Regelmatig is er een terugkomdag op de school of de stagebegeleider bezoekt het stageadres van de jongere.
	Type aanbod	☒ structureel (onderdeel van regulier aanbod De Korenaer) ☐ project
	Duur en locatie	Het totale traject school met aanvullende stage/arbeidstoeleiding duurt gemiddeld 1 jaar. Afhankelijk van de situatie van de jongeren duurt het traject voor stage/arbeidstoeleiding 3 tot 6 maanden. De scholingsactiviteiten vinden intern plaats. Stage/arbeidstoeleiding vindt grotendeels extern plaats.
	Samenwerking met	- Bedrijven/werkgevers in de regio. - UWV WERKbedrijf e.d.
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Het merendeel van de jongeren is niet in staat om met de toeleidingsactiviteit direct een reguliere arbeidsplaats te bemachtigen, gezien de problematiek. Veelal wordt er gestreefd naar het opdoen van werkervaring of worden jongeren gemotiveerd om alsnog een vervolgopleiding te gaan volgen. Na de internaatsplaatsing gaat de jongere meestal weer thuis wonen of wordt geplaatst op een centrum voor kamertraining. Voor een vervolgtraject vindt overdracht naar een instantie in de buurt van zijn/haar woonplaats plaats.
	Activiteit 2	Project Ervarend Leren (PEL): onderdeel werkstages en arbeidstraining bij bedrijven in de regio
Doel	PEL doel: jongere kunnen zich redden op de drie leefgebieden wonen, onderwijs/arbeid en vrije tijd. De werkstages/arbeidstraining worden ingezet om jonge-	

		ren uiteindelijk aan een reguliere of gesubsidieerde arbeidsplaats te helpen.
	Doelgroep	<p>Jongeren vanaf ongeveer 17 tot 20 jaar. Jongeren die deelnemen aan het Project Ervarend Leren (PEL) volgen dit traject als vervolg op een plaatsing in een leefgroep of worden rechtstreeks in het PEL traject geplaatst.</p> <p>Het betreft jongeren die binnen het reguliere aanbod van de residentiële jeugdzorg niet (meer) kunnen worden geholpen. Voor deze jongeren is het nodig dat ze via een (buitenland)stage structuur, regelmaat en dagbesteding aangeboden krijgen. Als vervolg op de (buitenland)stage wordt een deel van de jongeren geplaatst bij een zorgbedrijf in de regio of bij een individuele kamertraining. In alle gevallen wordt de plaatsing gecombineerd met arbeidstraining/arbeidstoeleiding/dagbesteding op een zorgbedrijf of bij een werkgever extern.</p> <p>Jongeren doen al werkend arbeidsvaardigheden op die zij later nodig hebben om te kunnen functioneren op een arbeidsplaats.</p>
	Bereik	Jaarlijks nemen ongeveer 30 jongeren deel aan het PEL traject. Ongeveer 20 jongeren maken na de (buitenland)stage gebruik van een arbeidstrainingsplaats bij een zorgbedrijf of via begeleide kamerbewoning.
	Omschrijving	<p>De arbeidstraining/arbeidstoeleiding is integraal onderdeel van het hulpverleningsplan dat wordt aangeboden door BJ Brabant. Het hulpverleningsplan is gestoeld op 3 leefsfere (wonen, onderwijs/werk, vrije tijdsbesteding).</p> <p>Binnen het PEL project wordt zoveel mogelijk maatwerk geboden voor elke individuele jongere. Dit betekent voor de arbeidstraining/arbeidstoeleiding dat er per jongere een plan wordt gemaakt dat haalbaar wordt geacht. Veelal gaat het dan om plaatsing bij (agrarische) bedrijven of andere bedrijven met laag- of ongeschoold werk. Binnen het individuele traject wordt ook gebruik gemaakt van voorlichting, oriëntatie, sollicitatietraining e.d.</p>
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	Het totale PEL traject duurt gemiddeld 1 jaar, waarvan de jongeren veelal 5 maanden in het buitenland verblijft. In het resterende half jaar wordt gericht aandacht besteed aan arbeidstraining/arbeidstoeleiding.
	Samenwerking met	Bedrijven, UWV WERKbedrijf, uitzendbureaus, diverse hulpverleningsinstellingen
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Vanwege de individuele aanpak en het maatwerk voor elke jongere wordt in bijna alle gevallen het maximaal mogelijke bereikt. Het merendeel van de jongeren heeft bij afsluiting een dagbesteding of arbeidsplaats.
Activiteiten naar WERKGEVERS	Activiteit 3	Werving stageplaatsen bij bedrijven in de regio gebeurt door De Korenaer (REC 4 school), evenals de begeleiding op de werkplek en vervolgtraject naar regulier werk i.s.m. UWV WERKbedrijf.
	Activiteit 4	Werving van arbeids(trainings) plaatsen voor PEL-deelnemers gebeurt door partners in het regulier netwerk.
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterk:</i></p> <p>S1. Leerprincipe van Ervarend Leren.</p> <p>S2. Werving stageplaatsen door één vast contactpersoon, die ook matches kan.</p> <p><i>Knelpunten:</i></p> <p>K1. Overdracht jongeren naar ander regio's. Nodig één contactpersoon van ge-</p>

		<p>meenten voor vervolg.</p> <p>K2. Belemmerende regelgeving bij overdracht jongeren. Jongeren kunnen bijvoorbeeld geen gebruik maken van UWV trajecten zonder indicatie. Nog meer flexibiliteit in regelgeving.</p> <p>K3. Ontbreken begeleiding/coaching jongeren op alle leefgebieden na vertrek uit instelling.</p>
--	--	---

Locatie de Bocht, Kompaan en De Bocht (Midden-Brabant)			
Algemeen	<table border="1"> <tr> <td>Omvang cliëntengroep</td> <td>Aantal cliënten per jaar: ca. 235 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 195 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 40</td> </tr> </table>	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ca. 235 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 195 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 40
Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ca. 235 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 195 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 40		
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1		
	Kwalificatie/ opleiding tienermoeders in de 'AKA-1 klas'		
	Doel	Tienermoeders aan een diploma te helpen.	
	Doelgroep	Tienermoeders van 14 tot ca. 25 jaar (zowel residentiële als ambulante cliënten van De Bocht). Problematiek zit in jong moederschap; een kwetsbare groep jongeren met een zware verantwoordelijkheid. Vaak is er sprake van een nog pril verantwoordelijkheidsbesef en het ontbreken van een netwerk.	
	Bereik per jaar	20	
	Omschrijving	Locatie de Bocht heeft een eigen tienermoederklas op het ROC, de 'AKA niveau 1 klas'. Veel tienermoeders hebben geen startkwalificatie en hebben een verleden van schoolverzuim en uiteindelijk ook vaak schooluitval. De tienermoeders van deze klas hebben vaak al lange tijd geen onderwijs genoten. Een niveau 2 opleiding die recht geeft op een startkwalificatie op de arbeidsmarkt is daarom te hoog gegrepen, daarom biedt De Bocht i.s.m. het ROC een niveau 1 opleiding aan MBO-niveau 1 onderwijs met aandacht voor kwalificering, certificering, oriëntatie en dagbesteding.	
	Type aanbod	☒ structureel ☒ project (was driejarig project, wordt voortgezet)	
	Duur en locatie	1-2 jaar, zowel in- als extern.	
	Samenwerking met	ROC en stagebedrijven en –instellingen.	
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> tevreden: 12 gediplomeerde meisjes in 2009, 14 in 2008.	
	Activiteit 2	Interne klas VSO	
	Doel	Onderwijs aan meisjes die tijdelijk niet naar het regulier onderwijs kunnen.	
	Doelgroep	Meisjes met een eerge relateerde geweld problematiek. Er wordt onderwijs op maat geboden van VMBO tot HAVO en MBO niveau.	
	Bereik per jaar	Ca. 20.	
	Omschrijving	Vanwege veiligheidsoverwegingen is het niet mogelijk dat sommige meisjes met eerge relateerde problematiek direct onderwijs gaan volgen op een reguliere school in de regio. Er worden voor hen lessen verzorgd op locatie De Bocht door een vrouwelijke leerkracht van VSO Parcours.	
	Type aanbod	☐ structureel ☒ project	
	Duur en locatie	Zolang als nodig is.	
	Samenwerking met	VSO Parcours (cluster 4).	
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> tevreden.	
	Activiteit 3.	Interne stages / externe werkplaatsen	
Activiteit 4.	Trainen werknemersvaardigheden in Cursuscentrum De Bocht		
Doel	Aanleren algemene werknemersvaardigheden.		
Doelgroep	Alle cliënten van De Bocht.		
Bereik per jaar	Ca. 100.		

	Omschrijving	Locatie de Bocht heeft een eigen cursuscentrum (met cursussen voor cliënten en voor professionals). De cursussen gericht op cliënten zijn bedoeld ter ondersteuning van de problematiek van de cliënten, worden ingezet bij dagbesteding en zijn gericht op algemene sociale, zelfredzaamheids- en werknemersvaardigheden. Activiteitsaanbod van het cursushuis bestaat onder andere uit: de AKA klas 1 (zie activiteit 1); taal- en reken onderwijs; Agressie Regulatie Training, Goldstein training (contactvaardigheden), weerbaarheid training, Opkomen voor jezelf, Girls talk, gezondheidskunde, Opvoeden en zo, Op weg naar zelfstandigheid, etc.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	Intern en extern; duur afhankelijk van vraag.
	Samenwerking met	Incidenteel met scholen
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling</i> : tevreden.
Activiteiten 'Arbeid' naar WERKGEVER	Activiteit 5	Werven van stageplaatsen
	Doel	Jongeren aan een stageplaats helpen.
	Type activiteit	Het gaat om acquireren werkervaringsplaatsen, matching jongeren met een bedrijf, begeleiding bedrijf in omgang met jongeren, relatie-onderhoud en opbouw met werkgevers.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project.
	Samenwerking met	Scholen en Blink jongerenloket, soms ook met re-integratiebedrijven waaronder Alexander Calder.
	Resultaat	Arbeidsintensief maar tevreden.
	Activiteit 6	Begeleiden jongeren en stageverleners op stageplaats
	Doel	Stagebegeleiding en begeleiding en voorlichting aan werkgevers.
	Type activiteit	Vanwege de problematiek van de jongeren wordt veel energie gestoken in een relatieopbouw en onderhoud met werkgevers. Problematiek van de jongeren brengt vaak met zich mee dat ze soms moeizaam afspraken nakomen, te laat komen, verzuim kennen, agressie, nog onvaardig zijn. Hierin wordt vanuit de instelling geïnvesteerd zodat kwalificatie/ certificering van jongeren mogelijk blijft. Ook wordt ingezet op voorlichting naar werkgevers zodat ze meer weten over de achtergrond van de problematiek en de invloed op de jongeren.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
Samenwerking met	Scholen en Blink (jongerenloket), soms ook met Alexander Calder en andere re-integratiebedrijven, diverse leer-/ stageplaatsen.	
Resultaat	Zeer arbeidsintensief maar tevreden.	
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterk:</i></p> <p>S1. De AKA 1-klas; gaat na projectperiode door wegens succes.</p> <p>S2. Samenwerking met onderwijs (VSO, ROC) en voorzieningen voor acquireren stages.</p> <p>S3. Doorlopende begeleiding van l.v.g. meisjes vanuit hun wooninstelling tijdens tijdelijk verblijf bij De Bocht.</p> <p><i>Knelpunten</i></p> <p>K1. Ingewikkelde financieringsstructuren (Awbz, Wmo, Wij, Wajong, etc.)</p> <p>K2. Financiering docent VSO voor de besloten interne klas, is tijdelijk.</p>

Stichting De Combinatie Jeugdzorg (Zuidoost Brabant)		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: Waarvan 'jonge' jeugd: Waarvan 'oudere' jeugd (>14/15): ca. 80
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1	Beroepsoriëntatie
	Doel	Jongeren weten wat hun mogelijkheden zijn, waar hun interesses liggen, welke beroepen er zijn en verbreden hun blik op dit gebied. Daarnaast oefenen jongeren basisvaardigheden als 'zelfstandig werken', 'benoemen wat je goed kunt', 'samenwerken', 'vragen stellen', 'actief luisteren' e.d.
	Doelgroep	Niet schoolgaande jongeren in de leeftijd van 14 - 18 jaar, die gebruik maken van het daghulpprogramma. Zij hebben te maken met (vaak een combinatie van) problemen op het gebied van gezin, gedrag, motivatie voor school of werk, kindfactoren, risicovolle omgeving/vriendenkring.
	Bereik per jaar	Ongeveer 40 jongeren.
	Omschrijving	Programma bestaat uit verschillende elementen: - Werkboeken waarmee elke jongere werkt aan beroepsoriëntatie en zicht krijgt op wat zijn/haar kwaliteiten zijn, waar de voorkeuren/interesses liggen en welke beroepen en sectoren er zijn. - Vervolgprogramma: interviewen beroepsbeoefenaren en verslaglegging. - Werkbezoeken en eventueel stages.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	Intern, één uur per week gedurende 6 maanden.
	Samenwerking met	Geen vaste samenwerkingspartners. Samen met jongeren worden bedrijven/instellingen benaderd die op dat moment wenselijk zijn.
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Vooral de werkbezoeken en interviews met beroepsbeoefenaren spreken jongeren aan; jongeren krijgen op deze manier een concreet beeld van het beroep. De organisatie van werkbezoeken is niet altijd makkelijk, mag meer aandacht krijgen.
	Activiteit 2	Sociale vaardigheidstraining
	Doel	Jongeren beheersen sociale vaardigheden (luisteren, actieve houding laten zien, vragen stellen, mening geven, etc.) die zij toepassen op de werk-/stageplek.
	Doelgroep	Niet schoolgaande jongeren in de leeftijd van 14 - 18 jaar, die gebruik maken van het daghulpprogramma. Zij hebben te maken met (vaak een combinatie van) problemen op het gebied van gezin, gedrag, motivatie voor school of werk, kindfactoren, risicovolle omgeving/vriendenkring.
	Bereik per jaar	Ongeveer 60.
	Omschrijving	Training sociale vaardigheden.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
Duur en locatie	Intern, 2 uur per week gedurende 6 maanden.	
Samenwerking met	N.v.t.	
Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Door het letterlijk intrainen van vaardigheden in kleine stappen en gebruik van video-opnames leren jongeren nieuwe vaardigheden. Transfer van toepassen van vaardigheden in andere situaties (vrije tijd,	

	thuis, school, werk) verdient nog meer aandacht.
Activiteit 3	Interne stages
Doel	<ul style="list-style-type: none"> - Jongere heeft zicht op eigen mogelijkheden en kwaliteiten. - Jongere heeft zicht op eigen leerpunten. - Jongere heeft zicht op interesses. - Jongere doet positieve ervaring op. - Jongere past de geoefende sociale vaardigheden toe.
Doelgroep	Niet schoolgaande jongeren in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar, die gebruik maken van het daghulp programma. Problematiek: gezinsproblematiek, gedragsproblemen, motivatieproblemen t.a.v. school/werk, kindfactoren, risicovolle omgeving/vriendenkring, vaak een combinatie van factoren.
Bereik per jaar	Per jaar: ongeveer 60.
Omschrijving	Dagbesteding; oefening werknemersvaardigheden; oriëntatie.
Type aanbod	☒ structureel ☐ project
Duur en locatie	Intern, ongeveer 3 maanden.
Samenwerking met	N.v.t.
Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Goed resultaat; door ervaringsleren ontdekken jongeren wat ze leuk vinden en goed kunnen en ontstaat er motivatie voor opleiding of werk.
Activiteit 4	Externe stages
Doel	<ul style="list-style-type: none"> - Jongere heeft zicht op eigen mogelijkheden en kwaliteiten. - Jongere heeft zicht op eigen leerpunten. - Jongere heeft zicht op interesses. - Jongere doet een positieve ervaring op. - Jongere past de geoefende sociale vaardigheden toe buiten Daghulp.
Doelgroep	Niet schoolgaande jongeren in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar, die gebruik maken van het daghulp programma. Problematiek: gezinsproblematiek, gedragsproblemen, motivatieproblemen t.a.v. school/werk, kindfactoren, risicovolle omgeving/vriendenkring, vaak een combinatie van factoren.
Bereik	Per jaar: ongeveer 30.
Omschrijving	Dagbesteding; oefening werknemersvaardigheden; oriëntatie.
Type aanbod	☒ structureel ☐ project
Duur en locatie	Extern, ongeveer 3 maanden.
Samenwerking met	Stagebedrijven; Sterk in Werk en UWV WERKbedrijf (Mercado Werkplein)
Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Tevreden; Goed resultaat. door ervaringsleren ontdekken jongeren wat ze leuk vinden en goed kunnen, er ontstaat motivatie voor opleiding of werk. Voorwaarde is een goede begeleiding vanuit Daghulp; hierdoor zijn bedrijven/instellingen vaker genegen mee te werken.
Activiteit 5	Trajectbegeleiding
Doel	Jongere zit op een plek (school en/of werk en/of behandeling) die aansluit bij zijn/haar mogelijkheden.
Doelgroep	Niet schoolgaande jongeren in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar, die gebruik maken

		van het daghulp programma.
	Bereik per jaar	Ongeveer 60-80.
	Omschrijving	Diverse activiteiten/stappen: voorlichting, oriëntatie, uitzetten traject, inzetten middelen om doel te bereiken (stage, sociale vaardigheden etc.).
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	In- en extern, ongeveer 10 maanden.
	Samenwerking met	Bureau Jeugdzorg; scholen; stagebedrijven; UWV WERKbedrijf/ Mercado Werkplein.
	Resultaat	<i>Waardering volgens instelling:</i> Redelijk tevreden over het resultaat. Gewenst vervolgt traject is regelmatig niet voor handen of we worden geconfronteerd met lange wachtlijsten.
Activiteiten 'Arbeid' naar WERKGEVERS	Activiteit 6	Werven van stages
	Doel	Geschikte stages vinden voor de doelgroep. Werkgevers motiveren voor werken met de doelgroep.
	Type activiteit	Acquisitie van stages. Matching jongeren met een bedrijf. Begeleiding bedrijf in omgang met de jongeren.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Samenwerking met	-
	Resultaat	Het is moeilijk geschikte stages te vinden. Bedrijven hebben vaak al een samenwerking met ROC's en daardoor geen plek voor onze doelgroep.
	Activiteit 7	Begeleiding stageverleners
	Doel	Werkgevers in staat stellen doelgroep te begeleiden op de stageplek.
	Type activiteit	Begeleiding bedrijf in omgang jongeren.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Samenwerking met	-
	Resultaat	Door regelmatig (tweewekelijks) contact te hebben met het stagebedrijf, is er nauw contact en is direct in te grijpen wanneer zaken niet goed lopen. Redelijk tevreden over resultaat. Afhankelijk van het bedrijf loopt de communicatie en samenwerking wel of niet naar tevredenheid. Sommige bedrijven hebben/ nemen onvoldoende tijd voor de begeleiding.
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterke:</i></p> <p>S1. Nazorgaanpak i.s.m. met gemeente Eindhoven (Pilot 'Niemand uit beeld'): geleidelijke overdracht begeleiding en aansluiting op voorzieningen (integraal: wonen, hulp, vrijetijdsbesteding, dagbesteding).</p> <p>S2. Werkbezoeken in bedrijven als onderdeel beroepsoriëntatie.</p> <p>S3. Intensieve begeleiding stageverleners.</p> <p><i>Knelpunten</i></p> <p>K1. Het is moeilijk geschikte stages te vinden. Bedrijven hebben vaak al een samenwerking met ROC's en daardoor geen plek voor onze doelgroep.</p> <p>K2. Onvoldoende geschikte vervolgt trajecten voorhanden (afwezig of wachtlijsten).</p> <p>K3. Transfer van trainingen (beklijven getrainde vaardigheden) versterken.</p>

Stichting Frentrop de Widdonck (Zuidoost- en Noordoost-Brabant)		
Alge- meen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ca. 148 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 126 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 22
	Activiteiten	<i>Er worden door De Widdonck zelf geen activiteiten op het terrein van (voorbereiding op) arbeidstoeleiding van jongeren georganiseerd. De oudere jongeren bezoeken het voortgezet onderwijs in de regio. Afhankelijk van het type onderwijs worden daar wel arbeidstoeleidende activiteiten georganiseerd.</i>

Kompaan Jeugdhulpverlening, Kompaan & de De Bocht (Midden-Brabant)	
Algemeen	<p>Omvang cliënten-groep</p> <p>Aantal cliënten per jaar: ca. 150 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 110 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 37</p>
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	<p>Activiteit 1</p> <p>Dagbesteding en begeleiding naar werk/school</p>
	<p>Doel</p> <p>Dagbesteding bieden en voorbereiden op uitstroom naar een goede woonplek, werkplek/ opleiding en adequate vrijetijdsbesteding.</p>
	<p>Doelgroep</p> <p>Oudere verblijvende jeugd die (tijdelijk) geen dagbesteding heeft.</p>
	<p>Bereik per jaar</p> <p>Ca. 37; waarvan 10 tot 20 moeite hebben met het zelf zoeken naar werk/school/ vrijetijdsbesteding/wonen en daarop begeleid worden.</p>
	<p>Omschrijving</p> <p>Naast de hulpverlening, begeleiden mentoren jongeren in een traject naar een goede woonplek, werkplek/ opleiding en adequate vrijetijdsbesteding. Er is sprake van twee vormen van dagbesteding. Jongeren zitten op school of werken. Is dat tijdelijk niet mogelijk, dan bestaat de dagbesteding uit het zoeken naar werk, school en vrijetijdsbesteding.</p>
	<p>Type aanbod</p> <p>☒ structureel ☐ project</p>
	<p>Samenwerking met</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trajecten 'werk': met Blink (jongerenloket), Cadans en UWV WERKbedrijf. - Trajecten 'school': met ROC aka, 2College v.o. school en VSO Parcours (rec 4).
	<p>Resultaat</p> <p>Tevreden over samenwerking met onderwijs. Tussentijdse instroom is mogelijk. Bereidheid en afstemming. Bij problemen met plaatsing van jongeren op school worden altijd oplossingen gezocht en gevonden i.s.m. schoolpartners.</p>
	<p>Activiteit 2</p> <p>Interne stageplaatsen</p>
	<p>Doel</p> <p>Jongeren doen werkervaring op.</p>
	<p>Doelgroep</p> <p>Jongeren die geen externe stageplaats kunnen vinden.</p>
	<p>Bereik</p> <p>-</p>
	<p>Omschrijving</p> <p>Bij gebrek aan externe stageplaatsen biedt men jongeren intern stageplaatsen / werkplekken aan als dagbesteding. Gekozen voor ruil met Amarant. Jongeren van Kompaan doen daar hun 'stage' en andersom, om een meer realistische arbeidsplek te hebben als betere leeromgeving.</p>
	<p>Type aanbod</p> <p>☒ structureel ☐ project</p>
<p>Samenwerking met</p> <p>Amarant</p>	
<p>Activiteit 3</p> <p><i>Werving stageplaatsen/werkervaringsplaatsen/ banen gebeurt via regulier aanbod Blink, UWV WERKbedrijf etc.</i></p>	
<p>Wat werkt goed, wat kan beter?</p>	<p><i>Sterk:</i></p> <p>S1. Samenwerking met partners bij trajecten 'werk' gaat goed: (jongerenloket, UWV WERKbedrijf, RIB's).</p> <p>S2. Samenwerking op trajecten 'school': met ROC aka, v.o. en VSO Parcours (cluster 4) gaat goed (tussentijdse instroom, bereidheid en afstemming, gezamenlijke verantwoordelijkheid voor oplossen problemen).</p> <p><i>Knelpunten:</i></p> <p>K1. Signalen dat (vooral allochtone) jongeren problemen hebben met het vinden van (vakantie)werk, omzetten stages in arbeidscontracten.</p> <p>K2. Behoefte aan eenduidigheid en transparantie in hoe de zorgnetwerken voor jongeren op het snijvlak hulp/onderwijs/arbeid werken.</p>

Stichting Lava-Team (Waalwijk/Drunen)	
Algemeen	<p>Omvang cliëntengroep</p> <p>Aantal cliënten per jaar: ca. 100 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 90 Waarvan 'oudere jeugd' (> 14/15): ca. 10</p>
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	<p><i>I.v.m. leeftijd cliënten momenteel geen arbeidstoeleidendende activiteiten. In planning voor 14+ kinderen.</i></p>
	<p>Activiteit 1.</p> <p>- project 'Maritiem' en - project 'Woonwerkboerderij' (beide 24 uursopvang)</p>
	<p>Doel</p> <p>Jongeren wonen/werken/leren buiten de schoolstructuur.</p>
	<p>Doelgroep</p> <p>Jongeren vanaf 14 die niet naar school kunnen/willen.</p>
	<p>Bereik</p> <p>-</p>
	<p>Omschrijving</p> <p>Beide projecten zijn bedoeld voor 14-plussers, gericht op motiveren voor maritieme sector of grondsector, waarin wonen/werken/leren op één locatie plaatsvindt.</p>
	<p>Type aanbod</p> <p>☐ structureel ☒ project</p>
	<p>Resultaat</p> <p>-</p>
<p>Wat werkt goed, wat kan beter?</p>	<p><i>Sterke:</i></p> <p>S1. Projecten waar jongeren wonen/werken/leren combineren op locatie. S2. Samenwerking met de scheepvaartsector en groensector in de projecten t.b.v. uitstroom naar werk.</p> <p><i>Knelpunten:</i></p> <p>Geen. In sector 'maritiem' en 'groen' nog steeds vraag naar (laaggekwalificeerde) arbeidskrachten.</p>

Stichting Maashorst (Noordoost-Brabant)		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: 160 excl. ambulante Waarvan 'jonge' jeugd: 150 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): 1
		Maashorst voert de activiteiten niet zelfstandig uit, maar maakt daarbij gebruik van de expertise van Sterk in Werk. Zij zijn gespecialiseerd in arbeidstoeleiding en evenals Maashorst ook onderdeel van Koraal Groep. Hieronder wordt het aanbod van Sterk in Werk globaal beschreven
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1.	Arbeidsdiagnostiek.
	Doel	Diagnose stellen over de arbeids- of scholingsmogelijkheden van de jongere.
	Doelgroep	Jongeren met ontwikkelstoornissen of leer-en/of gedragsproblemen.
	Omschrijving	Assessment, onderzoek en observatie naar arbeids- of scholingsmogelijkheden van de jongere.
	Activiteit 2.	Scholing en training.
	Doel	Scholing en training aanbieden.
	Doelgroep	Jongeren met ontwikkelstoornissen of leer- en/of gedragsproblemen.
	Omschrijving	Stages, proefplaatsingen, training on the job, cursussen, leerwerkplekken.
	Activiteit 3.	Dagbesteding.
	Doel	Dagbesteding en activering aanbieden.
	Doelgroep	Jongeren met ontwikkelstoornissen of leer- en/of gedragsproblemen.
	Omschrijving	Arbeidsmatige dagbesteding en ondersteunende en activerende begeleiding geven bij werk.
	Activiteit 4.	Jobcoaching.
	Doel	Coaching geven bij werk of bij het zoeken naar werk.
	Doelgroep	Jongeren met ontwikkelstoornissen of leer- en/of gedragsproblemen.
	Omschrijving	Coaching geven bij werk of bij het zoeken naar werk.
	Activiteit 5.	'All-in' trajecten.
	Doel	Aanbieden van voorschakel- en re-integratietrajecten en begeleid werken.
	Doelgroep	Jongeren met ontwikkelstoornissen of leer- en/of gedragsproblemen.
	Omschrijving	activering, voorbereiden op re-integratie, intake, training, advies, toeleiding, bemiddeling, plaatsing, begeleiding en nazorg.
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<i>Sterke:</i> S1. Projectgroep gestart om integrale zorg-onderwijs-arbeidsconcepten te ontwikkelen. S2. Sterk en Werk in te zetten als gespecialiseerde dienst op het gebied Arbeid/scholing.

Stichting Neos (Regio Eindhoven)		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ? Waarvan 'jonge' jeugd: ? Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ?
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1.	De Werkplaats
	Doel	Diagnose stellen over wat de jongere kan en wil.
	Doelgroep	Doelgroepen, waaronder jongeren, waarvoor werk of scholing nog niet haalbaar is.
	Omschrijving	Werken met behoud van uitkering
	Activiteit 2.	Trajectbegeleiding
	Doel	Ondersteuning bieden aan mensen, waaronder jongeren, bij hun re-integratie op de arbeidsmarkt.
	Doelgroep	Mensen, waaronder jongeren, die in aanmerking komen voor re-integratie naar werk.
	Omschrijving	Interesse-en beroepskeuzeoriëntatie, onderzoek arbeidsmogelijkheden, cursussen en opleiding, sollicitatietraining en bemiddeling
	Activiteit 3.	Uitzendbureau Dak-en thuislozen
	Doel	Structuur bieden in het leven.
	Doelgroep	Dak-en thuislozen, waaronder jongeren, met een zwerversuitkering.
	Omschrijving	Laagdrempelige werkactiviteiten (vrijblijvender dan De Werkplaats)
	Activiteit 4.	Banencentrum.
	Doel	Zoeken naar meest geschikte dagbesteding.
	Doelgroep	Mensen, waaronder jongeren, die dagbesteding zoeken.
Omschrijving	Werkzaamheden aanbieden om te bepalen wat de meest geschikte vorm van dagbesteding voor de betrokkene is.	
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterk:</i></p> <p>S1. Activiteiten bieden structuur in het leven, een dagindeling, geven een gevoel van zinvol bezig kunnen zijn en kunnen een opstap zijn naar meer zelfredzaamheid.</p> <p><i>Knelpunten:</i></p> <p>K1. Totaaloverzicht van alle mogelijk relevante activiteiten in Eindhoven ontbreekt nog, waardoor er niet optimaal op kan worden aangesloten.</p> <p>K2. Nog onvoldoende zicht wat de Wet WIJ in de praktijk concreet voor de jongeren kan betekenen.</p> <p>K3. Er is geen mogelijkheid om direct bij instroom snel iets van activering aan te bieden.</p>

Regionale instelling voor jeugdzorg Oosterpoort (Den Bosch/Oss)	
Algemeen	<p>Omvang cliëntengroep</p> <p>Aantal cliënten per jaar: ca. 350 Waarvan 'jonge' jeugd: - ca. 250 Waarvan 'oudere' jeugd (16-18) ca. 50-75</p>
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	<p>Alle activiteiten 'arbeidstoeleiding' lopen in principe via het reguliere onderwijs (meestal ROC, KW1C en ROC De Leijgraaf)</p>
	<p>Activiteit 1</p>
	<p>Alternatieve dagbesteding</p>
	<p>Doel</p> <p>Dagbesteding bieden.</p>
	<p>Doelgroep</p> <p>Jongeren die (tijdelijk) niet naar school kunnen.</p>
	<p>Bereik per jaar</p> <p>10 tot 20.</p>
	<p>Omschrijving</p> <p>Er is binnen Oosterpoort een werknemer die zich speciaal bezighoudt met jongeren die (tijdelijk) niet op school terecht kunnen. Hij attendeert groepswerkers ook op open dagen van opleidingen etc. Indien noodzakelijk gaat hij met jongeren aparte trajecten aan; Way2go, contact leerplichtambtenaar, CWI, vrijwilligerswerk (om arbeidsvaardigheden aan te leren, stage regelen, ontdekken waar je voorkeur ligt), voorbereiden op sollicitatiegesprekken, werkzaamheden om jongere een zinvolle daginvulling te verschaffen tot de reguliere daginvulling (school) begint.</p>
	<p>Type aanbod</p> <p>☒ structureel ☐ project</p>
	<p>Duur en locatie</p> <p>-</p>
	<p>Samenwerking met</p> <p>Diverse instellingen. Als er schooluitval dreigt is er ook een korte lijn met school en eventueel de leerplichtambtenaar.</p>
	<p>Resultaat</p> <p>Waardering volgens instelling: Waardering volgens jongeren:</p>
	<p>Activiteit 2</p>
<p>PEL (project ervaren leren)</p> <p>PEL kent verschillende programmagelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Individuele woon/werkstages (vanaf 16 jaar) - Groepstrainingen - Verblijf bij gastgezinnen in Frankrijk (vanaf 14 jaar) - Observatie en advies - Begeleiding in Nederland. 	
<p>Activiteit 3.</p>	
<p>Centrum voor sociale leeractiviteiten</p>	
<p>Wat werkt goed, wat kan beter?</p>	<p><i>Sterk:</i> S1. Goede afstemming met leerplicht en onderwijs.</p> <p><i>Knelpunten</i> K1. Voortzetting coaching 18 + jongeren. BJZ geeft weinig indicaties af voor voortzetting tot 23. K2. Informatie -overdracht van Jeugdzorg naar volwassen hulpcircuit. K3. Tijdens verblijf bij jeugdzorg al voeger bezig gaan met overstap (aanvragen wajong, hulpverleningsvervolg etc), zodat jongeren mét traject weggaan. K4. Ontbreken aanbod voor jongeren met licht verstandelijke handicap (lvg) of psychiatrische problematiek.</p>

Tender Jeugdzorg (inclusief Jeugdzorg ^{plus}) regio Breda e.o.							
Algemeen	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Omvang cliëntengroep</td> <td>Aantal cliënten per jaar: 2.114</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Waarvan 'jonge' jeugd: 1.700</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 400, excl. crisisopvang</td> </tr> </table>	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: 2.114		Waarvan 'jonge' jeugd: 1.700		Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 400, excl. crisisopvang
Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: 2.114						
	Waarvan 'jonge' jeugd: 1.700						
	Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 400, excl. crisisopvang						
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1, 2 en 3						
	Tender Arbeid: Arbeidstraining & arbeidstoeleiding						
	Doel	De jongere beschikt over (nieuwe) vaardigheden om adequaat te kunnen functioneren binnen de onderwijsleersituatie en/ of arbeid.					
	Doelgroep	Tender Arbeid is een vorm van intensieve training, coaching en onderwijs- of arbeidstoeleiding voor jongeren die dreigen voortijdig de school te verlaten.					
	Bereik per jaar	27					
	Omschrijving	<p><i>Fase 1: Informatie en training.</i> De wensen van jongeren op het gebied van arbeid en/ of opleiding worden in kaart gebracht. Afname van beroepskeuzetest (KIT). De jongere neemt vervolgens gedurende 6-8 weken intensief deel aan trainingen gericht op terugkeer naar een baan of voorbereiding stage. Activiteiten jongeren: schrijven van een persoonlijk ontwikkelplan, vaardigheden aanleren waardoor kans op nieuwe uitval binnen onderwijs wordt verminderd of voorbereiding stage (o.a. beroepenoriëntatie, sollicitatietraining).</p> <p><i>Fase 2: Opleidings-/ arbeidstoeleiding.</i> De jongere loopt 4 dagen stage en volgt éénmaal per week training en eens per twee weken stagebegeleiding. Training gericht op solliciteren en het verkrijgen en behouden van een betaalde baan. Ook jongeren die kiezen voor terugkeer naar een opleiding worden hierop voorbereid o.a. door het lopen van stage.</p> <p><i>Fase 3 Nazorgtraject.</i> Jongeren die opnieuw bij een opleiding instromen krijgen een nazorgtraject van 4 maanden aangeboden, eventueel is verlenging mogelijk. Er is tijdens deze periode wekelijks contact van de jobcoach met de jongere en eens per 14 dagen met de jongere en de mentor van school. Waar nodig krijgt de jongere ondersteuning bij het aanleren van nieuwe vaardigheden.</p>					
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project					
	Duur en locatie	5 maanden (80 contracturen). Zowel in- als extern.					
	Samenwerking met	<ul style="list-style-type: none"> - Midden- en kleinbedrijven die stageplekken ter beschikking stellen. - Scholen die instroom op maat mogelijk maken. - Re-integratiebedrijf. 					
	Resultaat	<p><i>Waardering volgens instelling:</i> Tender-Arbeid is een bewezen geslaagde formule waar veel vraag naar is. Ook door leerplichtambtenaren bij lokale overheden en scholen. Instroom zou makkelijker worden als er rechtstreeks trajecten ingekocht kunnen worden. Gang naar BJZ is drempelverhogend.</p> <p>Ook wil Tender activiteiten uitbreiden door een Arbeidstrainingscentrum en een outdooractiviteiten centrum, maar kan hier tot op heden geen financiële dekking voor vinden.</p>					
Activiteit 4	Interventie 'Sova Op Maat'						
Doel	Het doel van de interventie is dat jongeren zich beter dan voorheen kunnen hanteren in verschillende sociale probleemsituaties. Ze kunnen eigen gedrag beter sturen en beschikken over meer oplossingsvaardigheden. Ze zijn beter in staat tot het maken van keuzes en daarnaar te handelen. Hierdoor zijn ze minder beïnvloedbaar. Ook worden de impulscontrole, de zelfcontrole, het nemen van						

	perspectief en het geloof in eigen kunnen verbeterd. Verder is er aandacht voor het indirect stimuleren van de morele ontwikkeling. Uiteindelijk leidt bovenstaande tot afname van de kans op recidive/anti-sociaal gedrag; het primaire doel van de interventie.
Doelgroep	Antisociale en/ of agressieve en regelmatig weinig gemotiveerde jongeren vanaf 15 jaar.
Bereik per jaar	Ongeveer 100.
Omschrijving	Sova Op Maat omvat diverse te combineren trainingsonderdelen die zich richten op verschillende aandachtsgebieden van de jongeren, zoals: terugvalpreventie, impulscontrole, emotieregulatie, keuzes maken, invloed van het denken, communiceren, onderhandelen, conflicthantering, samen werken, omgaan met kritiek, de wijze van informatieverwerking en het verminderen van negatieve interactiecircels tussen de jongere en ouders/ verzorgers.
Type aanbod	Nieuwe activiteit.
Duur en locatie	Duur: 5 maanden, op basis van een wekelijkse interventie. De training duurt gemiddeld 9 maanden en kan maximaal anderhalf jaar duren wanneer alle programmaonderdelen gebruikt worden. Ze vinden plaats op locatie Tender.
Samenwerking met	-
Resultaat	Waardering volgens instelling: Goede, effectieve training.
Activiteit 5	Weerbaarheidstraining Rots en Water
Doel	Versterken sociaal-emotionele en mentale ontwikkeling ter preventie van geweld
Doelgroep	De jongere die problemen ervaart in zijn sociaal-emotionele en mentale ontwikkeling.
Bereik	-
Omschrijving	Het Rots en Water-programma is een specifiek preventieprogramma gericht op het voorkomen van geweld, waaronder seksueel geweld, door jongeren. Het kan beschouwd worden als een weerbaarheidsprogramma, maar dan één met een breder pedagogisch perspectief waarbinnen de training van weerbaarheid een wezenlijke, natuurlijke functie vervult. De jongeren wordt geleerd dat zij steeds weer een keuze kunnen maken tussen een harde "rotsopstelling" of een zachte "wateropstelling". De 'Rots- en Waterhouding' kan daarbij een fysiek, een mentaal en een sociaal aspect hebben. Na de training is de jongere begeleid en gestuurd in zijn sociaal-emotionele en mentale ontwikkeling. Activiteiten: Het geven van instructies; het uitvoeren van de (conditie-)oefeningen; stellen van doelen; thema oefeningen; ontwikkeling van verbale en communicatieve vaardigheden; bespreken van gevoelens; huiswerk oefeningen.
Type aanbod	☒ structureel ☐ project
Duur en locatie	4 maanden; kan in- en extern.
Samenwerking met	Soms met scholen.
Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.
Activiteit 6	Coaching
Doel	Via het aanscherpen van het probleem van de jongere, wordt samen met hem/haar de gewenste oplossing geanalyseerd en worden door tal van technieken de vaardigheden van de jongere versterkt om de gewenste toekomst te bereiken.

		Onderliggende doelen: -Het vergroten van geloof in eigen kunnen, zelfinzicht, zelfrespect, zelfvertrouwen. -Leren formuleren van een probleem en wijze waarop dat belemmert. -Ontwikkelen en verhelderen van eigen wensen en motieven. -Leren ontdekken en waarderen van eigen oplossingen. -Leren aanspreken van eigen kwaliteiten en deze durven tonen. -Leren zien en benutten van hulpbronnen uit de omgeving. -Wegnemen of hanteerbaar maken van belemmeringen. -Leren accepteren van en omgaan met beperkingen. -Leren hanteren van heftige emoties zoals woede. -Kunnen communiceren met belangrijke personen uit de context: ouders, leerkrachten, leeftijdsgenoten (onderhandelen, zaken uitpraten, conflicten oplossen).
	Doelgroep	Jongeren van 12 tot 23 jaar, die ondersteuning behoeve bij problemen waarvoor ze in het hier en nu gesteld zijn.
	Bereik	-
	Omschrijving	De methodiek kent een intakefase, werk- of interventiefase en de afrondingsfase waarbij de volgende werkwijzen gehanteerd worden, afhankelijk van de intakefase: - H-gespreksmodel en wondervraag. - Concretiseren Hulpvraag via: schaalvragen uit de oplossingsgerichte methodiek, het maken van een competentie analyse, weekkaart, genogram. - Potlood en papiertraining. - Doelen stellen: signalenkaart en doelenkaart. - Helpende storende gedachten. - Video gebruik, woedethermometer en eerste hulpkaart, houdings- en ademhalingsoefeningen, interviewmethode, stoelgesprek.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	6 weken – 4 maanden.
	Samenwerking met	Scholen.
	Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.
Activiteiten 'Arbeid' naar WERKGEVER	Activiteit 7	Werving werkervarings-/stageplekken, plaatsen & matchen jongeren, signaleren trends en ontwikkelingen, inventariseren vraag werknemers, relatiebeheer.
	Doel	- Jongeren ervaring op te laten doen bij werkgevers en hen te trainen op een werkplek (op tijd komen, er verzorgd uitzien, sociale vaardigheden, werken in teamverband) aanbieden dagbesteding, etc. - Jongeren begeleiden naar werk of leer/werkbaan. Dit kan voorafgegaan worden door een stage. - Zowel begeleiding tijdens plaatsing als nazorg bieden met als doel op termijn jongere "los te kunnen laten".
	Type en duur activiteit	Acquisitie van stages of werkervaringsplaatsen, matching jongeren met een bedrijf, begeleiding bedrijf in omgang met jongeren, relatieonderhoud en opbouw met werkgevers.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project

	Samenwerking met:	Re-integratiebedrijven.
	Resultaat	Resultaten zijn redelijk, maar worden momenteel beïnvloed door economische crisis.
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p>Sterk:</p> <p>S1. Tender-Arbeid is een formule waar veel vraag naar is ook bij leerplichtambtenaren, lokale overheden en scholen.</p> <p>S2. SoVa op Maat is een erkende effectieve gedragsinterventie.</p> <p>Knelpunten:</p> <p>K1. Werving stageplaatsen, leerbanen. Opleidingstraject Heftruck daarom stilgelegd.</p> <p>K2. Instroom in Tender Arbeid voor jongeren met vergelijkbare problematiek op reguliere scholen, zou makkelijker worden als er rechtstreeks trajecten ingekocht kunnen worden, niet via BJZ, is drempelverhogend.</p> <p>K3. Tender wil eigen Arbeidstrainingcentrum met op jongeren toegesneden programma's.</p> <p>K4. Eigen outdoor-activiteiten centrum, t.b.v. van fase 'diagnose' (geen financiële dekking).</p> <p>K5. Leerplichtige jongeren die van (REC-4) scholen gestuurd worden terug naar de groep, moeten dagbesteding krijgen. Tender huurt onderwijs in. Probleem in afstemming inclusie/exclusie criteria school met behoefte doelgroep, verantwoordelijkheidsverdeling en financiering.</p>

Topaze opvang en begeleiding		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: 50 - 60 ca. 60 Waarvan 'jonge' jeugd: ca. 20 Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15): ca. 40
	Activiteit 1	Trainen basale werknemersvaardigheden
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Doel	Trainen vaardigheden om aan werk te komen en werk vast te houden.
	Doelgroep	Jongeren tussen de 16 en 18 jaar hebben problemen thuis, op school en op het werk. De verblijfsjongeren (m/i) komen vaak uit multi probleem gezinnen.
	Bereik per jaar	25
	Omschrijving	Het leren opstaan, melden, overleggen, afspraken maken en houden, verantwoordelijk worden e.d. Ook: versterken sollicitatievaardigheden. (PEL-traject).
	Type aanbod	☐ structureel ☒ project
	Duur en locatie	6 maanden.
	Samenwerking met	Boeren
	Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.
	Activiteit 2	Arbeidstraining 'werkleren'
	Doel	Leren werken.
	Doelgroep	16-18 jarige jongeren hebben problemen thuis op school en werk.
	Bereik per jaar	25
	Omschrijving	Leren werken als dagelijkse activiteit (op boerderij), volgens principe van ervaringsleren.
	Type aanbod	☐ structureel ☒ project
	Duur en locatie	6 maanden.
	Samenwerking met	Boeren.
	Resultaat	-
	Activiteit 3	Arbeidsoriëntatie tijdens kamertraining
Doel	Beroepsinteresse en -wensen testen.	
Doelgroep	16-18 jarige jongeren.	
Bereik	25	
Omschrijving	Oriëntatie.	
Type aanbod	☒ structureel ☐ project	
Duur en locatie	4 uur.	
Samenwerking met	-	
Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.	
Activiteiten 'Arbeid' naar WERKGEVER	Activiteit 4	Afspraken en contracten met geschikte werkgevers
	Doel	Voorwaarden bespreken voor arbeidsinpassing.
	Type activiteit	Relatieonderhoud en opbouw werkgever.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Samenwerking met:	-
Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.	

	Activiteit 5	Bespreking jongere met werkgever en begeleidingsafspraken
	Doel	Voorlichting sterke zwakke kanten en matching.
	Type activiteit	Matching.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Samenwerking met	-
	Resultaat	Waardering volgens instelling: tevreden.
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterke:</i> S1. Leerprincipe van ervaringsleren (werkend leren) sluit goed aan bij doelgroep.</p> <p><i>Knelpunten:</i> -</p>

Stichting Valkenhorst		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal jeugdige cliënten per jaar: 16 tot 20 Waarvan 'jonge' jeugd ca.: - Waarvan 'oudere' jeugd (> 14/15) ca.: 16 tot 20
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1.	Cursus/training 'Samen naar werk'
	Doel	Oriëntatie op opleiding of werk door voorlichting en training.
	Doelgroep	Alle vrouwen die op Valkenhorst verblijven kunnen deelnemen aan deze cursus die 2x per jaar i.s.m. de Gemeente Breda wordt georganiseerd. Dat betekent: tienermoeders, jonge moeders, vrouwen (alle leeftijden) met geweldervaringen en opvoedingsproblematieken. De meeste vrouwen die op Valkenhorst verblijven hebben op dat moment geen werk.
	Bereik per jaar	8 tot 10.
	Omschrijving	Activiteiten: voorlichting (CWI, ROC), oriëntatie (beroepskeuze), trainen (CV en brieven schrijven) met als vervolg een leer/ werk traject met begeleiding van Vertizontaal.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	4 x per jaar wordt de training gegeven op Valkenhorst (intern) door een begeleider van Vertizontaal. De gemeente betaalt dit. De training duurt 5 tot 6 bijeenkomsten en heeft steeds 5 deelnemers.
	Samenwerking met	Vertizontaal en de gemeente.
	Resultaat	Training sluit nog niet helemaal aan bij de groep door de uiteenlopende samenstelling van de groep qua leeftijd. Daarnaast zorgt de problematiek van vrouwen die worden opgevangen in Valkenhorst ervoor dat vrouwen ernstig getraumatiseerd zijn door geweld, seksueel misbruik, loverboy-problematiek, e.d.
	Activiteit	Geen activiteiten gericht op werkgevers
Wat werkt goed, wat kan beter?	<p><i>Sterke punten</i></p> <p>S1. Oriëntatieprogramma heeft vervolg in een begeleidingstraject leren/werken door andere instelling.</p> <p>S2. Ketensamenwerking met gemeente, wooncorporaties, MEE/Prisma rond tienermoeders.</p> <p><i>Knelpunten:</i></p> <p>K1. Programma nog niet afgestemd op diversiteit van de groep (lft, lvg).</p> <p>K2. Doelgroep moet blijvend gemotiveerd worden voor werk/scholing en zelfredzaamheid.</p> <p>K3. Follow up onderzoek.</p> <p>K4. Specifieke expertise nodig bij begeleiding keuzes in scholing en werk.</p>	

Stichting De Zuidwester (West Brabant)		
Algemeen	Omvang cliëntengroep	Aantal cliënten per jaar: ca. 50/60 Waarvan jonge jeugd: Waarvan oudere jeugd (> 14/15): ca. 50/60
Activiteiten 'Arbeid' naar JONGEREN	Activiteit 1.	Individuele trajecten Arbeid & Scholing vanuit het Dagtrainingscentrum (DTC)
	Doel	Dagritme/dagprogramma aanbieden aan jongeren op maat, die tijdelijk buiten de school/rebound voorziening vallen.
	Doelgroep	Jeugdigen die thuis/persoonlijke problemen hebben en tijdelijk niet naar school gaan of niet werken. Merendeel is 10-17 jaar, zijn leerplichtig.
	Bereik per jaar	-
	Omschrijving	Individuele trajecten zijn onderdeel van het competentiegericht programma waar jongeren aan werken (allerlei levensvaardigheden om zelfredzaam te zijn) (schulden, wonen, gezondheid, gezinstherapie, sociale vaardigheden, weerbaarheid én werk/scholing). Op het thema arbeid gaat het om: <ul style="list-style-type: none"> - Stages/leerwerkplekken. - Schoolprogramma op maat (binnen het DTC). - Vervolg schooltraject (binnen regulier aanbod). DTC is van jeugdzorg. Er komen ook jongeren met andere indicatie (awbz, ex-detentie). Gaat om dezelfde leeftijdsgroep, met dezelfde problematiek in gedrag (alleen andere financiering en verantwoordelijkheid). Jongeren die tijdelijk geen reguliere voorzieningen kunnen krijgen, krijgen programma van het DTC op maat. School/arbeid, met als doel zo snel mogelijk terug naar reguliere voorzieningen.
	Type aanbod	☒ structureel ☐ project
	Duur en locatie	
	Samenwerking met	- Leerplichtambtenaar/rmc's uit verschillende gemeenten. - Zuidwester is partner in de keten 'sluitende aanpak onderwijs jongeren'. Daarin werkt Zuidwester samen met: UWV WERKbedrijf, rmc, onderwijsketen, Bureau Jeugd & gezin, Justitiële instellingen, Novadic/Kentron.
	Resultaat	
	Activiteiten 'Arbeid' naar WERKGEVER	Activiteit 2
Doel		Tijdelijk een werkplek bieden.
Type en duur activiteit		DTC heeft eigen netwerk. Er liggen wel contacten met ROC.
Type aanbod		☒ structureel ☐ project
Samenwerking met:		Soms met ROC (leerbanen).
Resultaat		Altijd lastig om voor deze jongeren iets te vinden. Tot nu toe tevreden. Het gaat niet om veel plaatsen, per jaar ongeveer 50/60 nodig. Van werkgevers wordt alleen begeleidingsinzet gevraagd, geen loon/vergoeding of vaste aanstelling. (Dat verschilt met de werving van banen).
	Wat werkt goed, wat kan beter?	<i>Sterke:</i> S1. Eigen dagtrainingscentrum (DTC) met maatprogramma's voor jongeren. S2. Eigen werkgeversnetwerk.

		<p><i>Knelpunten:</i></p> <p>K1. Afstemming onderwijs-jeugdzorg verbeteren; meer en eerder gebruik maken van elkaars expertise (bij diagnose probleemjongeren binnen de school en keuze aanpak).</p> <p>K2. Onderwijsexpertise nodig binnen jeugdzorg, om doorlopende leerlijn vast te houden zodat jongeren naadloos terugstromen in onderwijs (zonder al te veel achterstand).</p> <p>K3. Budgetten bij onderwijs voor overbelaste jongeren. Mogelijk in te zetten voor begeleiding bij (integrale) trajecten voor deze voortijdig schoolverlaters.</p>
--	--	---

Bijlage 2. Respondenten

Voor de inventarisatie zijn enquêtes ingevuld, zijn telefonische interviews gehouden en is een groepdiscussie gevoerd met functionarissen de volgende jeugdzorginstellingen:

Stichting BJ Brabant:

- Dhr. P. Tijssen
- Dhr. J. Berkers

Stichting De Bocht:

- Dhr. J. Driessen
- Mw. Andrea Ossenblok

Stichting De Combinatie:

- Mw. E. Teurlings

Stichting Frentrop de Widdonck:

- Dhr. W. Mertens
-

Stichting Kompaan:

- Dhr. A. van Welie
-

Stichting Lava-Team:

- Dhr. P. de Ruiter

Stichting Maashorst (Koraalgroep):

- Mw. B. van Heugten

Stichting Neos:

- Dhr. G. Huijsman
- Mw. E. Bens

Stichting Oosterpoort:

- Dhr. F. van Marissing
- Dhr. W. Wennekes

Tender Jeugdzorg:

- Mw. M de Jong
- Dhr. A. Volkers
-

Topaze:

- Dhr. P. van der Sman

Stichting Valkenhorst:

- Mw. M. Geven

Stichting De Zuidwester:

- Dhr. I. Cornel
- Mw. M. van Wasbeek

Bijlage 3. Organisaties met reguliere taken bij de overgang van school naar werk van jongeren (met een beperking)

- *MEE*

MEE-organisaties hebben als taak het geven van informatie, advies en ondersteuning voor mensen met een handicap, functiebeperking of chronische ziekte. Dit op alle terreinen van het dagelijkse leven waaronder wonen, zorg, onderwijs en participatie.

Op regionaal niveau zijn MEE-consulenten vaak betrokken bij het door Praktijk- en VSO-scholen geïnitieerd overleg over leerlingen.

- *UWV*

Het UWV is verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het verkrijgen van arbeid van jongeren met een beperking tot 18 jaar en van jongeren met beperkingen vanaf 18 jaar met een Wajonguitkering.

De bevoegdheden van scholen en UWV vloeien in elkaar over om te bewerkstelligen dat de jongeren aansluitend kunnen werken of maatschappelijk actief zijn.

Tijdens de schoolse periode is de school verantwoordelijk voor acties gericht op het mogelijk maken van de stap naar werk; na de schoolse periode is het UWV verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning naar werk: financieren van trajecten en/of verstrekken van voorzieningen.

Schooltaken zijn het bieden van onderwijs gericht op deelname aan werk en het bieden van stage t.b.v. werkervaring.

UWV taken zijn:

- Het beoordelen van het recht op een Wajong-uitkering (de beoordeling van de Wajong vindt plaats op 17,5-jarige leeftijd).
- Het re-integreren van Wajongers.
- Het re-integreren van 16- en 17 jarige jonggehandicapte schoolverlaters en het toekennen van voorzieningen zoals een jobcoach, Praktijkonderwijsplaatsing, trajectfinanciering re-integratie. Het UWV moet dan een uitspraak doen over functionele beperkingen van de jongeren.
- Praktijkonderwijsprofessionele verklaring no-risk polis en loondispensatie voor jongeren met een Wajong.
- Het voeren van de regie op regionale netwerken rond jongeren met een arbeidshandicap, met een focus op 16- en 17-jarige jongeren met een arbeidshandicap (potentiële Wajongers).

- *CIZ (Centrum voor Indicatiestelling)*

Het CIZ beoordeelt de indicatie voor 'AWBZ-zorg' voor de functies: persoonlijke verzorging, verpleging, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding, behandeling en verblijf.

- *CWI/UWV Werkbedrijf*

Het CWI/UWV WERKbedrijf heeft als taken:

- Het bemiddelen naar werk.
- Het beoordelen van het recht op WW of bijstand.
- Het indiceren voor de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).

- *SW-bedrijven*
SW-bedrijven bieden werk binnen de sociale werkvoorziening, detachering bij een werkgever of bieden ondersteuning bij begeleid werken (bij een reguliere werkgever).
- *Gemeenten* hebben de volgende taken t.a.v. jongeren met een beperking:
 - Het uitvoeren van de Wet Werk en Bijstand. Veel jongeren met een arbeidshandicap doen een beroep op de Wet Werk en Bijstand.
 - Het uitvoeren van de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) per 1 oktober 2009. Het wetsvoorstel 'Wet investeren in jongeren' verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Het werkleeraanbod is bestemd voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar. Doel van de WIJ is duurzame arbeidsparticipatie van jongeren in regulier werk. De WIJ helpt te borgen dat gemeenten jongeren een aanbod doen dat zij nodig hebben.
 - Het vaststellen en uitvoeren van het SW-beleid. Vanuit deze taak is de gemeente verantwoordelijk voor de SW-bedrijven (en voor het beheer over de wachtlijsten van de SW).
 - Het registreren van voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar en het zorgdragen voor een passend traject (onderwijs, baan of combinatie) om alsnog een startkwalificatie te kunnen halen.
 - Het bieden van gesubsidieerde arbeid en werkervaringsplaatsen onder meer voor jongeren op de wachtlijst voor de WSW of Wajongers die niet direct in een traject kunnen bij het UWV.
 - Het beoordelen van de indicatie voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).
- *Jongerenloketten*
In diverse (grotere) gemeenten zijn er vanuit de samenwerking van gemeente, CWI en RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) Jongerenloketten waarbij jongeren zonder werk zich kunnen melden voor een traject.
- *Arbeidstrainingscentra*
Arbeidstrainingscentra richten zich op het aanleren van op arbeid gerichte handelingen, het opdoen van werkervaring op een leerwerkplek in een gesimuleerde bedrijfsmatige setting en coaching. Vaak zijn arbeidstrainingscentra opgezet door Praktijk- en of VSO-scholen in samenwerking met bijvoorbeeld een SW-organisatie.
- *Re-integratiebedrijven*
Re-integratiebedrijven richten zich op het begeleiden naar werk en het bieden van ondersteuning bij begeleid werken. De dienstverlening van een re-integratiebedrijf wordt ingekocht door het UWV.
- *Jobcoachorganisaties*
Jobcoachorganisaties en organisaties voor begeleid werken, bieden ondersteuning bij Begeleid Werken in de reguliere arbeidssituatie. Het UWV indiceert voor een jobcoach.

Bijlage 4. Sterke punten en knelpunten in het activiteitenaanbod

ACTIVITEITEN	Beroepsoriëntatie, training & kwalificatie	Stages & werkervaring	(Traject)begeleiding	Nazorg
BJ Brabant:	S1. Leerprincipe van Ervarend Leren sluit goed aan op de leerstijl van de jongeren.	S2. Werving stageplaatsen via één vast contactpersoon, die ook matcht.	K3. Ontbreken begeleiding/coaching jongeren op alle leefgebieden na vertrek uit instelling.	K1. Overdracht jongeren naar andere regio's. Nodig: één contactpersoon van gemeenten voor vervolg. K2. Belemmerende regelgeving bij overdracht jongeren.
De Bocht:	S1. De AKA 1-klas. K1. Financiering docent VSO voor de besloten interne klas, is tijdelijk.	S2. Samenwerking met onderwijs (VSO, ROC) en voorzieningen voor acquireren stages.	S3. Doorlopende begeleiding van l.v.g.-meisjes vanuit hun wooninstelling tijdens tijdelijk verblijf bij De Bocht.	K2. Ingewikkelde financieringsstructuren (Awbz, Wmo, Wij, Wajong, etc.).
De Combinatie:	S2. Werkbezoeken in bedrijven als onderdeel beroepsoriëntatie. K3. Transfer van trainingen (beklijven getrainde vaardigheden) versterken.	S3. Intensieve begeleiding stageverleners. K1. Moeilijk om geschikte stages te vinden. Bedrijven hebben vaak al een samenwerking met ROC's.	K2. Onvoldoende geschikte vervolgtrajecten arbeid & scholing voorhanden (afwezig of wachtlijsten).	S1. Nazorgaanpak i.s.m. met gemeente Eindhoven (Pilot 'Niemand uit beeld').
Kompaan:	S2. Samenwerking op trajecten 'school': met ROC aka, v.o. en VSO Parcours (cluster 4).	S1. Samenwerking met partners bij trajecten 'werk' gaat goed: (jongerenloket, UWV WERKbedrijf, RIB's).	K1. Signalen dat (vooral allochtone) jongeren problemen hebben met het vinden van (vakan-tie)werk.	K2. Behoefte aan eenduidigheid en transparantie in hoe de zorgnetwerken voor jongeren op het snijvlak hulp/onderwijs/arbeid werken.

ACTIVITEITEN	Beroepsoriëntatie, training & kwalificatie	Stages & werkervaring	(Traject)begeleiding	Nazorg
Lava-Team:	S1. Projecten waar jongeren wonen/werken/leren combineren op locatie. S2. Samenwerking met de sectoren t.b.v. uitstroom naar werk.			
Maashorst:			S1. Projectgroep gestart voor ontwikkeling integrale zorg-onderwijs-arbeidsmarkt-concepten. S2. Sterk en Werk in te zetten als gespecialiseerde dienst op het gebied Arbeid/scholing.	
Neos:	S1. Bieden structuur, geven een gevoel bij jongeren van zinvol bezig zijn, opstap naar meer zelfredzaamheid. K1. Ontbreken aanbod om direct bij instroom snel iets van activering aan te bieden.			K2. Totaaloverzicht van wat er in Eindhoven aan relevante activiteiten is ontbreekt, waardoor niet optimaal kan worden aangesloten. K3. Onvoldoende zicht op wat Wet WIJ in de praktijk concreet voor de jongeren kan betekenen.
Oosterpoort:	S1. Goede afstemming met leerplicht en onderwijs. K4. Ontbreken aanbod voor jongeren met l.v.g. of psychiatrische problematiek.		K3. Tijdens verblijf bij jeugdzorg al bezig gaan met overstap, zodat jongeren mét traject weggaan.	K1. Voortzetting coaching 18 +- jongeren. BJZ geeft weinig indicaties af voor voortzetting tot 23. K2. Informatie-overdracht van Jeugdzorg naar volwassenen hulpcircuit.

ACTIVITEITEN	Beroepsoriëntatie, training & kwalificatie	Stages & werkervaring	(Traject)begeleiding	Nazorg
Tender:	S2. Training Sociale Vaardigheden op Maat is een erkende effectieve gedragsinterventie. K3. Geen financiële dekking voor eigen Arbeidstrainingscentrum. K4. Behoeftte aan eigen outdoorcentrum voor diagnose. K5. Verantwoordelijkheid voor onderwijs aan leerplichtige jongeren die van school gestuurd worden.	K1. Versterken acquisitie stageplaatsen (heftruckopleiding stilgelegd).	S1. Tender Arbeid biedt breder inzetbare trajecten. K2. Vergemakkelijken instroom in Tender Arbeid voor jongeren met vergelijkbare problematiek (niet via BJZ).	
Topaze:	S1. Leerprincipe van ervaringsleren (werkend leren) sluit goed aan bij doelgroep.			
Valkenhorst:	S2. Ketensamenwerking rond tienermoeders. K1. Geen afstemming op diversiteit groep. K2. Blijvend motivatietraject nodig. K4. Specifieke expertise nodig bij begeleiding keuzes in scholing en werk.		S1. Programma heeft aansluitend vervolg.	K3. Follow-up onderzoek nodig.

ACTIVITEITEN	Beroepsoriëntatie, training & kwalificatie	Stages & werkervaring	(Traject)begeleiding	Nazorg
Zuidwester:	S1. Eigen dagtrainingscentrum (DTC) met maatprogramma's. K1. Afstemming onderwijs-jeugdzorg verbeteren; meer en eerder gebruik maken van elkaars expertise. K2. Onderwijsexpertise nodig binnen jeugdzorg, om doorlopende leerlijn vast te houden zodat jongeren naadloos terugstromen in onderwijs.	S2. Eigen werkgeversnetwerk.	K3. Budgetten bij onderwijs voor overbelaste jongeren, mogelijk in te zetten voor begeleiding bij (integrale) trajecten voor deze voortijdig schoolverlaters.	

